

Pargas stad
Paraisten kaupunki

Talousarvio 2026

Taloussuunnitelma
2027–2028

Sisällysluettelo

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS.....	3
KAUPUNGIN ORGANISOINTI	5
PARAISTEN KAUPUNGIN STRATEGIA 2030	7
ASUNTO-OHJELMA	10
ILMASTO- JA YMPÄRISTÖOHJELMA	10
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN	11
TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYSOINTI	12
PARAISTEN KAUPUNGIN NÄKYMÄT	14
TULOSLASKELMA	21
RAHOITUSLASKELMA	22
NETTOMÄÄRÄRAHAT YKSIKÖITTÄIN JA OSASTOITTAIN	23
KÄYTTÖTALOUS	24
Vaalit	24
Tilintarkastus	25
Konsernipalvelut	26
Elinkeinopalvelut	34
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut.....	44
Sivistys	52
Kaupunkikehitys.....	59
INVESTOINTIEN TALOUSARVIO.....	75
PARAISTEN KAUPUNGIN KONSERNI	77

TULOT

Verotulot 43,3 miljoonaa €

Valtionosuudet 9,7 miljoonaa €

Toimintatulot 25,3 miljoonaa €

MENOT

Henkilöstö 34,2 miljoonaa €

Ostopalvelut 19,8 miljoonaa €

Muut menot 22 miljoonaa €

AVAINLUVUT

Vuosikate 1,7 miljoonaa €

Lainakanta 3859 €/asukas

Netto investoinnit 8,7 miljoonaa €

AVAINLUVUT

Väestö 14 739 (08/2025)

Tuloveroprosentti 7,9 %

Työttömyysaste 5,7 % (08/2025)

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Parainen on saaristokaupunki, jolla on kaikki edellytykset kasvun luomiseen. Kaupunki tarjoaa hyviä palveluja, koulut, yhteisön, työtä ja harrastuksia sekä monipuolisia asumisvaihtoehtoja ainutlaatuisen luonnon ympäröimänä.

Paraisten kaupunki laatii uuden strategian alkaneelle valtuustokaudelle. Strategiassa kaupunki määrittää tavoittelemansa suunnan ja muutoksen, joka halutaan saavuttaa. Valtuustokaudelle vahvistettavien strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi vuosittaiset tavoitteet ja toimenpiteet on hyväksyttävä talousarvion laatimisen yhteydessä. Valtuustokauden tavoitteiden toteutumista arvioidaan ja seurataan vuosittain toiminnan ja talouden raportoinnin yhteydessä.

Paraisten kaupungilla on selvä suunta sen siirtyessä talousarviovuoteen 2026: toteuttaa visio kasvusta, joka sekä näkyy että tuntuu. Vuoteen 2030 ulottuva strategia toimii tämän vuoden talousarvion pohjana ja osoittaa arvot, tavoitteet ja kasvuhankkeet, joiden on määrä muovata kaupungin tulevaisuutta. Muuttuvassa ajassa kaupungin on luotava mahdollisuuksia ja tuotava esiin kaupungin potentiaali. Paraisten tulee olla paikka, jossa ihmiset viihtyvät, yritykset kasvavat ja arkea eletään luonnon syleilyssä.

Kaupungin arvopohja – rohkeus, rakkaus ja mutkattomuus – leimaa koko talousarviotyötä. Rohkeus tehdä pelottomia päätöksiä, välittäminen asukkaista ja ympäristöstä sekä halu luoda arjesta yksinkertaista ja tehokasta ovat keskeisiä vetureita kaupungin kehittämisessä.

Muuntaakseen strategian konkreettisiksi toimiksi Paraisten kaupunki on tunnistanut viisi strategista kasvuhanketta seuraaviksi viideksi vuodeksi, ja ne saavat erityistä näkyvyyttä jo vuoden 2026 talousarviossa:

Mereltä merelle

Kaupunkikehityshanke, joka vahvistaa Paraisten keskustaa, Norrby ja vierassatama solmukohtinaan. Suntista tulee keskustan valtasuoni ja seuraaviksi viideksi vuodeksi suunnitellaan paljon uusia asuntoja. Tavoitteena on, että useat niistä rakennetaan tälle alueelle. Tavoitteena on luoda elävä kaupunkikeskusta, joka houkuttelee sekä uusia asukkaita että kävijöitä.

Sillalta sillalle

Parantuneiden tieyhteyksien, erityisesti uuden Paraistenväylän myötä Kirjalansaaresta kehitetään houkutteleva asuinalue lähelle Turkuja. Hanke toteutetaan yhteistyössä yksityisten maanomistajien kanssa ja se suunnataan erityisesti lapsiperheille.

Satamasta satamaan

Aloite Nauvon elinvoiman vahvistamiseksi. Seuraavien viiden vuoden aikana kehitetään ja kaavoitetaan asunto- ja yritystontteja painopisteenä uusien asukkaiden ja yritysten houkuttelemisen alueelle.

Saarelta saarelle

Laaditaan saaristo-ohjelma. Saaristo-ohjelma kokoaa yhteen kokemuksia ja tarpeita yli sadalta asutulta saarelta. Tavoitteena on mahdollistaa tulomuutto, elinkeinot ja palvelut kaupungin uloimmissa osissa ja tuoda esiin saarten elinympäristön ainutlaatuisuus.

Majakalta majakalle

Viestintä- ja näkyvyysshanke, jonka tarkoituksena on lisätä Paraisten näkyvyyttä ja vetovoimaa alueellisesti ja valtakunnallisesti. Viestintäsuunnitelma ja markkinointisuunnitelma laaditaan vuosiksi 2025–2029.

Näiden hankkeiden avulla Parainen pyrkii vähitellen kasvattamaan asukaslukuaan, vahvistamaan talouttaan, parantamaan asukkaiden ja yritysten tyytyväisyyttä sekä herättämään laajempaa kiinnostusta kaupunkia kohtaan. Vuoden 2026 talousarvio ei siten ole pelkästään talouden työkalu, se ilmentää myös kaupungin halua kasvaa sydämellä, tehdä rohkeita päätöksiä ja olla mutkaton toimija.

Maamme erittäin kireän julkisen talouden takia kasvu on vaikea ja kova tavoite saavutettavaksi. Useat tekijät viittaavat siihen, että julkisen talouden taantuma jatkuu tulevana vuosina.

Samaan aikaan kun Paraisten ja muiden kuntien on pakko tehostaa toimintaansa, tarvitaan priorisoituja panostuksia tulevaisuuteen. Paraisilla nämä tulevat panostukset on muotoiltu strategiseksi kasvuhankkeiksi.

Kaupungin toimintaa ja taloutta on jatkuvasti sopeutettava yhteiskunnan muutoksiin. Tiedämme jo nyt, että kaupungin vuoden 2026 talousarvio tulee elämään ja muuttumaan talousarviovuoden aikana. Kaikkien osastojen on löydettävä tehokkaampia ja fiksumpia tapoja toimia.

Paraisten vahvuuksiin kuuluu ehdottomasti Turun läheisyys. Uudet sillat ja varsinkin Paraistenväylä, jonka rakentaminen alkaa vuonna 2026, luovat Paraisille täysin uudenlaisia mahdollisuuksia. Parainen, joka on Turun naapurikaupunki, tulee entistä lähemmäksi kasvukaupunki Turkua, sekä fyysisesti että henkisesti.

Parantuneen infrastruktuurin lisäksi Paraisilla on monia vahvuuksia. Paraisilla on jo pitkään ollut alhainen työttömyys, hyvät verotulot asukasta kohden ja vahva elinkeinoelämä, joka luo kasvua ja työpaikkoja.

Oikeastaan vain yksi mittari loistaa punaisena, väestönkehitys. 2000-luvulla väestön määrä siltojen kautta saavutettavassa osassa Paraista on pysynyt vakaana, mutta saaristo-osissa väestö on vähentynyt.

Useiden vuosien vaatimattoman kerrostalo- ja rivitalotuotannon jälkeen Paraisten on pyrittävä siihen, että Paraisille rakennetaan enemmän uusia asuntoja. Uusien asuntojen avulla negatiivinen väestötrendi saadaan pitkällä aikavälillä käännettyä. Kaupungin asunto-ohjelman mukaisena tavoitteena on, että viidessä vuodessa rakennetaan yhteensä 500 asuntoa.

Saariston väestönkehityksen haasteet ovat suuria, mutta eivät mahdottomia ratkaista. Uuden saaristo-ohjelman on määrä osoittaa, millä toimenpiteillä saariston vahvuudet voidaan tuoda esiin ja mahdollistaa tulomuutto ja parantaa yritysten toimintaedellytyksiä.

Tärkeä menestystekijä Paraisten tulevaisuuden kannalta on yhteistyö Turun kaupungin kasvualueen kanssa. Parainen on ottanut ensimmäiset askeleet kohti aktiivisempaa yhteistyötä Turun seudun kanssa olemalla mukana Visit Turku Archipelagossa ja tekemällä yhteistyösopimuksen Business Turun kanssa. Paraisten on tehtävä töitä sen eteen, että se integroituu yhä vahvemmin osaksi Turun seudun kasvualuetta.

Vain harvalla kunnalla tulee olemaan mahdollisuus kasvaa tulevaisuudessa. Vuoteen 2050 ulottuvat ennusteet osoittavat, että väestö vähenee suurissa osissa Suomea. Väestön väheneminen koskee niin maaseutua ja saaristoa kuin monia pieniä kaupunkia.

Parainen voi kasvaa ja olla osallistava paikka, jossa sekä ihmiset että yritykset löytävät merenläheisen kotinsa ja tulevaisuudennäkymät. Yhteistyöllä ja rohkeilla päätöksillä kaupunki laajentaa horisonttia ja raivaa tietä kasville, joka näkyy ja tuntuu.

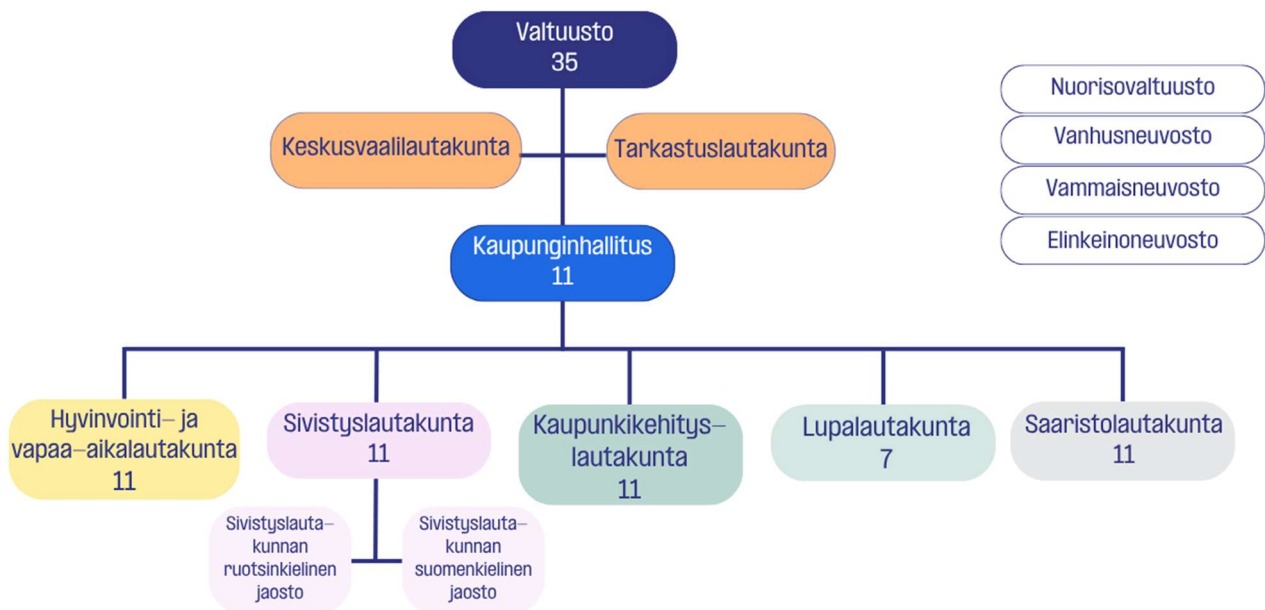
Tom Simola
Kaupunginjohtaja

KAUPUNGIN ORGANISOINTI

Uusi organisaatiomalli hyväksyttiin valtuustossa 10.6.2024 päivitetyn hallintosäännön hyväksymisen yhteydessä. Kaupungin toiminta on jaettu viiteen osastoon ja osastot on jaettu yksiköihin.

Valtuusto hyväksyi 28.4.2025 kaupungin uuden luottamushenkilöorganisaation. Uusi luottamushenkilöorganisaatio on voimassa 1.6.2025 lukien.

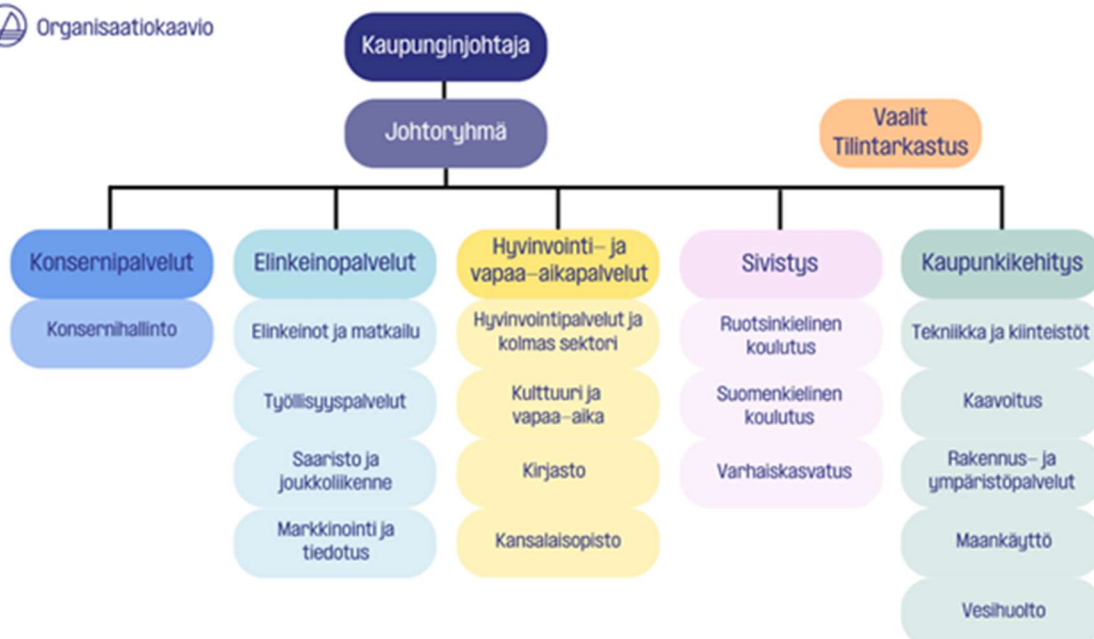
Kaupungin toimielimet

Kaupungin henkilöstöorganisaatio

Kaupungin henkilöstöorganisaatio koostuu viidestä osastosta ja 19 yksiköstä.

 Organisaatiokaavio

Talousarvion sitovuus ja raportointi

Valtuusto päättää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja kaupungin muita toimielimiä. Talousarvio koostuu toimintamäärärahoista, rahoitustuotoista ja toiminnan tavoitteista, talousarvion yleisistä perusteluista, tunnusluvuista ja tuloslaskelmista.

Käyttötaloulosassa asetetaan sitovat toiminnan tavoitteet. Valtuusto päättää kokonaisuuksista, joille tavoitteet, talousarviomäärärahat ja tulo-odotukset asetetaan. Käyttötaloulosa hyväksytään yksiköittäin.

Myönnettyjä talousarviomäärärahoja ei saa ylittää. Jos jollakin yksiköllä on ylitysriski, koko osaston talousarviotilanne on analysoitava ja kyseisellä osastolla on tehtävä tarvittavat määrärahasiirrot ennen lisämäärärahan anomista yksittäiselle yksikölle. Talousarviomuutoksen yhteydessä tulee myös osoittaa, miten rahoitus hoidetaan. Toisaalta koko määrärahaa ei ole velvollisuutta käyttää, jos asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa pienemmillä määrärahoilla.

Investointiosassa eri hankkeiden määrärahat ovat valtuustoa sitovia.

Kaupungin yksiköt seuraavat talousarvion toteutumista kolmen kuukauden välein.

30.6. laaditaan puolivuotisraportti, joka käsittää sekä toiminnan että talouden seurannan yksikkötasolla. Talouden seuranta 31.3. ja 30.9. sekä toiminta- ja talousraportti 30.6. annetaan tiedoksi sekä kaupunginhallitukselle että valtuustolle.

PARAISTEN KAUPUNGIN STRATEGIA 2030

Paraisilta löytyvät kaikki hyvän elämän ainekset: palvelut, koulut, yhteisö, työtä ja harrastuksia sekä monipuoliset asumisvaihtoehdot ainutlaatuisen luonnon ympäröimänä.

Yhdessä pidämme huolta kaupungistamme ja toisistamme sekä toivotamme uudet paraislaiset lämpimästi tervetulleiksi. Haluamme kasvaa kestävästi ja olla paikka, jossa sekä ihmiset että yritykset löytävät merenläheisen kotinsa ja tulevaisuudennäkymät.

Yhteistyöllä ja rohkeilla päätöksillä laajennamme horisonttia ja raivaamme tietä kasvulle, joka näkyy ja tuntuu.

Visio – Kasvua, joka näkyy ja tuntuu

Tulevaisuuden näemme kasvun aikana, jolloin kaupunkimme vahvuudet pääsevät täyteen kukoistukseensa. Paraisilla kasvu tarkoittaa muutakin kuin numeroita: se on osallistumista, oppimista ja oivalluksia.

Paraisille halutaan asumaan ja yritykset näkevät kaupungin houkuttelevana kotikuntana. Aktiivinen yhteistyö, rohkea kehittäminen ja hyvä kaavoitus luovat edellytyksiä kasvulle.

Arvot

- **Rohkeus**

Näemme ennakkoluulottomasti kasvun ja menestyksen paikkoja. Innovoimme ja ideoimme yhdessä ja teemme rohkeita päätöksiä. Emme vain suunnittele, me tartumme toimeen ja teemme! Olemme tavoitteellisia ja viemme asioita eteenpäin avoimesti uutta oppien. Oli onnistumisemme pieni tai suuri, emme pelkää kertoa siitä.

- **Rakkaus**

Rakkaus on välittämistä. Välitämme kaupungistamme, sen asukkaista ja sen luonnosta. Kohtaamme toisemme positiivisuutta vaalien, yhteistyötä ja erilaisuutta kunnioittaen. Tuemme välittämisen kulttuuria luomalla tiloja, jotka tuovat ihmisiä yhteen. Yhteisen hyvinvointimme ja elinympäristömme ylläpitäminen on avain vastuulliseen, turvalliseen ja kestävään huomiseen.

- **Mutkattomuus**

Paraisilla arki rullaa mutkattomasti. Viestintä ja päätöksenteko on läpinäkyvää ja tehokasta, ja asiointi kaupungin kanssa on sujuvaa.

Strategiset kasvuhankkeet

Parainen on laajalle alueelle ulottuva kaupunki, jolla on monia erilaisia vahvuuksia. Kaupungin tehtävänä on edistää asukkaiden hyvinvointia, järjestää laadukkaita palveluja sekä luoda edellytyksiä kuntalaisten osallisuudelle ja vaikuttamiselle. Työnantajana kaupunki muodostaa vetovoimaisen työyhteisön, joka toteuttaa tätä tehtävää.

Viiden strategisen kasvuhankkeen kautta vahvistetaan koko Paraisten elinvoimaa. Kaupungin tytäryhtiöiden toimintaa harjoitetaan liiketoiminnallisin perustein ja yhtiöt tukevat osaltaan kasvuhankkeiden toteutumista. Uusia mahdollisuuksia asumiseen, yrittämiseen, kulttuuriin ja vapaa-aikaan luodaan tiiviissä vuoropuhelussa asukkaiden, yhdistysten ja yritysten kanssa. Näin Parainen ei ole vain paikka, jossa eletään, vaan kaupunki, jossa ihmiset aktiivisesti rakentavat yhteistä tulevaisuuttaan.

- **Mereltä merelle**

Pitkän aikavälin kehittämissuunnitelma, joka vahvistaa Paraisten keskustaa, Norrby ja vierassatama keskeisinä solmukohtinaan.

Tavoitteena on luoda vetovoimainen, elävä ja helposti saavutettava kaupunkikeskusta, joka houkuttelee uusia asukkaita ja kävijöitä koko alueelta. Suntin ja sen rantojen kehittäminen tuo keskustaan kaivattua eloa ja keskustaan rakennetaan paljon uusia asuntoja. Suunnitteluun osallistetaan paraislaiset, yhdistykset, kiinteistönomistajat ja yritykset, jotta kehitys vastaa monipuolisesti heidän tarpeisiinsa ja toiveisiinsa. Projekti hyödyntää keskustan ainutlaatuista sijaintia lähellä Turkua ja porttina saaristoon.

- **Sillalta sillalle**

Parantuneet tieyhteydet Turkuun avaavat uusia mahdollisuuksia Paraisille, Paraistenväylä lyhentää matka-aikaa Turkuun ja lähimpänä Turkua sijaitseva Kirjala on avainasemassa tässä kasvussa.

Alueen päiväkotit ja suomen- sekä ruotsinkielinen alakoulu tekevät siitä erityisen houkuttelevan lapsiperheille. Aluetta kehitetään yhteistyössä yksityisten maanomistajien kanssa.

- **Satamasta satamaan**

Satamasta satamaan -hankkeella vahvistetaan Nauvon vetovoimaa ja luodaan tilaa uusille asukkaille, yrityksille ja ideoille. Viiden vuoden aikana kehitämme alueen tonttitarjontaa asumisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaten.

Hanke rakentuu Nauvon vahvuuksille: vahvalle saaristoidentiteetille, kahdelle satamalle ja runsaslukuiselle vapaa-ajanasukkaiden yhteisölle, joka on tärkeä voimavara tulevaisuuden muuttovoimissa.

- **Saarelta saarelle**

Paraisilla on yli sata asuttua saarta ja tuhansia vapaa-ajanasukkaita. Saarelta saarelle -kasvuhanke tukee Paraisten ulkosaariston elinvoimaa hyödyntämällä saaristolaisten kokemuksia ja tarpeita.

Kootun tiedon pohjalta laaditaan saaristo-ohjelma, joka tukee muuttoa saarille, elinkeinojen kehitystä ja palvelujen turvaamista. Tavoitteena on nostaa esiin ulkosaariston ainutlaatuisuus ja tehdä siitä entistä houkuttelevampi paikka asua, elää ja työskennellä.

- **Majakalta majakalle**

Parainen lienee Suomen parhaiten varjeltu salaisuus: luonnonkaunis ja toimiva saaristokaupunki, jossa on kaikki hyvän arkeen tarvittava – alle puolen tunnin etäisyydellä Turusta. Majakalta majakalle -hanke rakentaa Paraisten brändiä ja tekee kaupungista näkyvän ja houkuttelevan. Huolellisella profiloinnilla määrittelemme, mitkä viestit nostetaan esiin, mille kohderyhmille ne suunnataan ja miten vahvistamme Paraisten kuvaa niin alueellisesti kuin valtakunnallisestikin.

Vuosiksi 2025–2029 laaditaan erillinen viestintä- ja markkinointisuunnitelma tämän työn kohdentamiseksi ja vahvistamiseksi. Tavoite on kirkas: Paraisten tulee kuulua, näkyä ja tuntua.

Valtuuston hyväksymät kehittämissuunnitelmat ja kaupungin toiminta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

ASUNTO-OHJELMA

Paraisten kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2025 vuoteen 2029 ulottuvan asunto-ohjelman, joka on osa kaupungin laajempaa kasvupakettia. Paketti koostuu neljästä pääosa-alueesta: asunto-ohjelma, joka sisältää konkreettisia osa-alueprojekteja, profilointi ja näkyvyys kaupungin brändin vahvistamiseksi, maapoliittinen ohjelma sekä päivitetty rakennusjärjestys.

Tarkoituksena on edistää Paraisten kasvua ja uudistumista, joita pidetään välttämättöminä koulujen oppilaspohjan, yritysten asiakaspohjan, sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden sekä elävän saariston ja tasapainoisen talouden turvaamiseksi.

Vaikka viime vuosina on rakennettu vähän uusia asuntoja, varsinkin rivi- ja kerrostaloja, Paraisilla on hyvät edellytykset kasvuun. Turun läheisyys ja uuteen infrastruktuuriin (tiet ja sillat) tehdyt panostukset ovat eduksi Paraisille. Tuleminen osaksi Turun kasvualuetta vaatii kuitenkin panostuksia, näkyvyyden lisäämistä ja uudistumista. Asunto-ohjelma kuvaa kaupungin kokonaisvaltaista asuntopolitiikkaa ja priorisointeja kauden aikana, mukaan lukien saariston asuntotarpeen kartoittaminen ja sen vahvuuksien tuominen esille asuinympäristönä.

ILMASTO- JA YMPÄRISTÖOHJELMA

Paraisten kaupunki on laatinut ilmasto- ja ympäristöohjelman, joka ohjaa kaupungin kestävyystyötä vuosina 2023–2035. Ohjelma vastaa tarpeeseen toimia sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti ilmastomuutokseen ja ympäristönsuojeluun liittyvissä asioissa. Keskeisenä tavoitteena on vähentää kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä ja saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Samanaikaisesti priorisoidaan työ luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja Saaristomeren tilan parantamiseksi – molemmat asukkaiden hyvinvoinnin kannalta ratkaisevia tekijöitä. Ohjelma sisältää konkreettisia toimenpiteitä ja perustuu kaupungin, yritysten, yhdistysten ja asukkaiden laajaan yhteistoimintaan.

Ilmasto- ja ympäristöohjelma päivitetään vuonna 2026 kuvastamaan paremmin uutta organisaatiorakennetta ja kaupungin päivitettyä strategiaa. Samassa yhteydessä uudistetaan myös toimenpidekortit. Uusia lisättäviä osia ovat muun muassa ”Ilmastomuutos ja varautuminen” sekä ”Ilmastomuutokseen sopeutuminen”. Viimeksi mainittuun kaupunki saa tukea yhteistyössä Valonian kanssa toteutettavasta ”Ilmastomuutokseen sopeutuminen Varsinais-Suomen kunnissa” -yhteistyöhankkeesta. Hankekausi on 1.5.2025–3.2.2027. Strategisia teemoja Puhdas vesi ja Raikas ilma tullaan kehittämään muun muassa biosfäärialueen, hulevesien hallinnan, vesihuollon sekä metsien ja yleisten alueiden hoidon puitteissa tehtävän työn kautta.

Vuonna 2026 ilmasto- ja ympäristöohjelman teemana on liikenne, painopisteenä jalankulkijat ja pyöräilijät.

Biosfäärialueella jatkuvat vuonna 2024 alkaneet hankkeet ”Asuttavuus Paraisten saarilla” (kestää maaliskuun loppuun asti) ja ”Supported by nature”. ”Asuttavuus Paraisten saarilla” -hankkeen tarkoituksena on toteuttaa Nauvon, Korppoon, Houtskarlin ja Iniön saariyhteisöissä asuttavuusanalyysit (EU Leaderin ja Svenska kulturfondenin tuella). ”Supported by nature” toteutetaan yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun kanssa ja hanke keskittyy kosteikkoihin ja niiden kunnostamiseen. Hankkeessa on myös kasvatuksellinen osa, jossa kosteikkojen merkitystä opetetaan esimerkiksi lukioissa. Kaupungin yhteistyötä biosfääritoimiston kanssa uudistetaan, ja biosfäärialue on hakenut tukea ”Unga för en hållbar framtid 2.0” -hankkeelle.

Viestintä ilmasto- ja ympäristötyöstä tulee jatkossa olemaan aktiivisemmassa roolissa.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Paraisten kaupungin hyvinvointityön lähtökohtana on tavoite edistää kaikkien asukkaiden terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet, nuoret ja ikäihmiset. Hyvinvointityö koskettaa koko kaupungin organisaatiota ja perustuu monialaiseen yhteistyöhön, jossa eri toiminnot työskentelevät yhdessä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Työtä ohjaa kaupungin hyvinvointisuunnitelma kaudelle 2026–2029, joka toimii strategisena työkaluna panostusten suunnittelussa, koordinoinnissa ja seurannassa. Suunnitelma viitoittaa kaupungin työtä terveysongelmien ehkäisemiseksi, suojaavien tekijöiden vahvistamiseksi sekä turvallisen ja osallistavan elinympäristön luomiseksi kaikille asukkaille. Hyvinvointisuunnitelma valmistuu keväällä 2026.

Vuonna 2026 nostetaan esille useita keskeisiä teemoja: sekä fyysisen että psyykkisen terveyden edistäminen, panostukset yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentämiseen sekä ehkäisevän päihdetyön kehittäminen. Erityinen painopiste on psyykkisen hyvinvoinnin vahvistaminen varhaisten panostusten, saavutettavan tuen ja tietoisuuden lisäämisen avulla. Myös liikunta ja terveellinen ruokavalio nostetaan esille.

Yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa syvennetään entisestään sujuvien palveluketjujen ja kokonaisvaltaisen tuen varmistamiseksi asukkaille. Myös yhteistyö kolmannen sektorin, paikallisten yritysten, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa on tärkeä resurssi ihmisten tavoittamisessa ja laajemman yhteisen pohjan luomisessa hyvinvoinnille.

Viestintä on kantava osa tätä työtä – selkeä, avoin ja saavutettava tieto vahvistaa sekä osallisuutta että luottamusta. Kaupungin viestintää hyvinvointiasioista kehitetään vuoden aikana edelleen, jotta voidaan paremmin tavoittaa asukkaat, lisätä osallistumista ja tukea yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYYSINTI

Suomen bruttokansantuote (BKT) kasvoi viime vuonna 0,4 prosenttia vuositasolla ja talouden toipuminen jatkuu. Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tuloveronalennukset lisäävät kulutusta. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat kasvattavat investointeja. Talouden kasvua hidastavat Yhdysvaltojen tullien korotukset ja yleinen epävarmuus. BKT kasvaa 1,0 prosenttia vuonna 2025, ja 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia 2027. Työllisyys kasvaa vasta vuosina 2026–2027 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 9,4 prosentista 8,4 prosenttiin vuonna 2027.

Heikko lähtötilanne ja talouden hidas kasvu painavat julkista taloutta tänä vuonna. Lähivuosien ennakoitu talouskasvu sekä hallituksen sopeustoimet pienentävät alijäämää vain maltillisesti, kun menoja lisäävät kasvavat puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoitokustannukset. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja pienenee siitä noin 3,6 prosenttiin vuonna 2026 ja kolmen prosentin tuntumaan ennustejakson lopulla. Velkasuhde vakiintuu hetkellisesti vuonna 2027, minkä jälkeen se kääntyy uudelleen kasvuun ja ylittää 90 prosenttia vuonna 2029.

Keskeiset ennusteluvut:

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Volyymin muutos, %					
Bruttokansantuote markkinahintaan	-0,9	0,4	1,0	1,4	1,7
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	-6,7	-1,0	2,5	1,9	3,0
Kokonaistarjonta	-2,8	0,0	1,5	1,6	2,1
Tavaroiden ja palvelujen vienti	-0,4	1,7	1,0	1,6	2,9
Kulutus	1,2	0,3	0,4	0,9	1,2
yksityinen	0,0	-0,4	0,8	1,8	1,8
julkinen	3,9	1,7	-0,3	-1,0	-0,1
Investoinnit	-7,4	-5,0	6,0	3,9	3,7
yksityiset	-8,3	-7,7	4,2	3,9	4,8
julkiset	-3,1	7,7	13,4	4,2	-0,3
Kokonaiskysyntä	-2,8	0,3	1,5	1,6	2,1
kotimainen kysyntä	-3,9	-0,3	1,7	1,6	1,8

Muut keskeiset talouden ennusteluvut:

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	273	276	285	295	307
Bruttokansantuotteen hinta, muutos, %	3,5	0,7	2,0	2,2	2,4
Palvelut, volyymin muutos, %	0,6	0,0	0,3	0,9	1,4
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	1,6	3,9	2,6	1,8	1,6
Työn tuottavuus, muutos, %	-0,3	1,2	1,8	0,7	0,4
Työlliset, muutos, %	0,3	-1,0	-0,3	0,8	1,3
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	77,9	76,7	76,2	76,5	77,3
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	9,4	9,0	8,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9
Ansiotasoindeksi, muutos, %	4,2	3,1	3,0	3,6	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-2,2	-0,1	-1,0	-1,0	-1,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,8	0,0	-0,3	-0,4	-0,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,6	2,1	1,8	2,0

Julkisen talouden keskeiset ennusteluvut:

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Suhteessa BKT:hen, %					
Julkisyhteisöjen menot	55,9	57,8	57,4	56,6	55,7
Veroaste	42,7	42,2	42,3	42,4	41,9
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-2,9	-4,5	-4,3	-3,6	-3,4
Valtionhallinnon nettoluotonanto	-3,3	-3,7	-4,2	-4,0	-3,7
Julkisyhteisöjen velka	77,1	82,1	86,9	88,5	88,6
Valtionvelka	57,2	61,4	65,7	67,1	67,7

(Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2025:49, Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

Kuntahallinto

Kuntahallinnon rahoitusasema oli viime vuonna noin 900 miljoonaa alijäämäinen, pienentyen hieman edellisvuodesta. Valtionosuudet vähenivät muun muassa sote-siirtolaskelman tarkistuksen ja indeksisäästöjen vuoksi, mutta erityisesti verotulojen vahva kehitys ja kulutusmenojen kasvun hidastuminen tukivat samanaikaisesti kuntien taloutta. Kuntahallinnon rahoitusjäämä suhteessa BKT:hen heikkenee kuitenkin -0,6 prosenttiin vuonna 2025.

Kuntahallinnon ennustetaan pysyvän 0,5–0,6 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026–2027. Kuntatalouden tilanteeseen vaikuttavat merkittävästi kulutusmenojen kasvu sekä valtionapuihin tehtävät leikkaukset. Kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla pääasiassa hintojen nousun vuoksi. Sovitut palkkaratkaisut nostavat työvoimakustannuksia 2,8 prosenttia vuonna 2025, 3,2 prosenttia vuonna 2026 ja 3,9 prosenttia vuonna 2027. Kuntalan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028.

Hintojen kasvun lisäksi myös kulutusmenojen volyymi kasvaa vuonna 2025, sillä alkuvuodesta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus siirsi kuntien vastuulle työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisen ja laajensi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Kuntien työttömyysetuuksien rahoitusmenoja on nostettu ennusteessa vuoden alkupuoliskon kertymien perusteella.

TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Ennustejaksolla palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman loivennettu, sillä palveluiden järjestämisen kustannukset eivät alene samassa suhteessa. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste sekä erityisen tuen tarve ovat lisääntyneet viime vuosina.

Kuntien investoinnit pysyvät kokonaisuutena korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäymät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin, kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, ja ne koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Vuonna 2025 kuntien kokonaisverotulot kasvavat vain 0,7 prosenttia erityisesti kunnallisveron heikon kehityksen ja yhteisöverotuottojen supistumisen takia. Kokonaisverotulojen kasvu kuitenkin kiihtyy 5,8 prosenttiin vuonna 2026 ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina 2027–2029.

Tulonsiirrot valtiolta kunnille kasvavat kuluvana vuonna TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Valtionosuuksien kasvu jää kuitenkin siirtyneiden tehtävien kustannusten kasvua pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti leikkauksia. Vuonna 2026 valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle laskevat ennen kaikkea hallituksen peruspalveluiden valtionosuuksiin kohdentamien vähennysten vuoksi. Kun valtionosuuksiin jo aiemmin kohdennetut määräaikaiset leikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, nousevat valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle. Verorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan kuntahallinnon tulojen ja menojen välistä epätasapainoa, vaikka kuntahallinnon alijäämän arvioidaan supistuvan ennustejakson lopulla 0,4

prosenttiin. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkoja säästötoimia tulevina vuosina, sillä palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin.

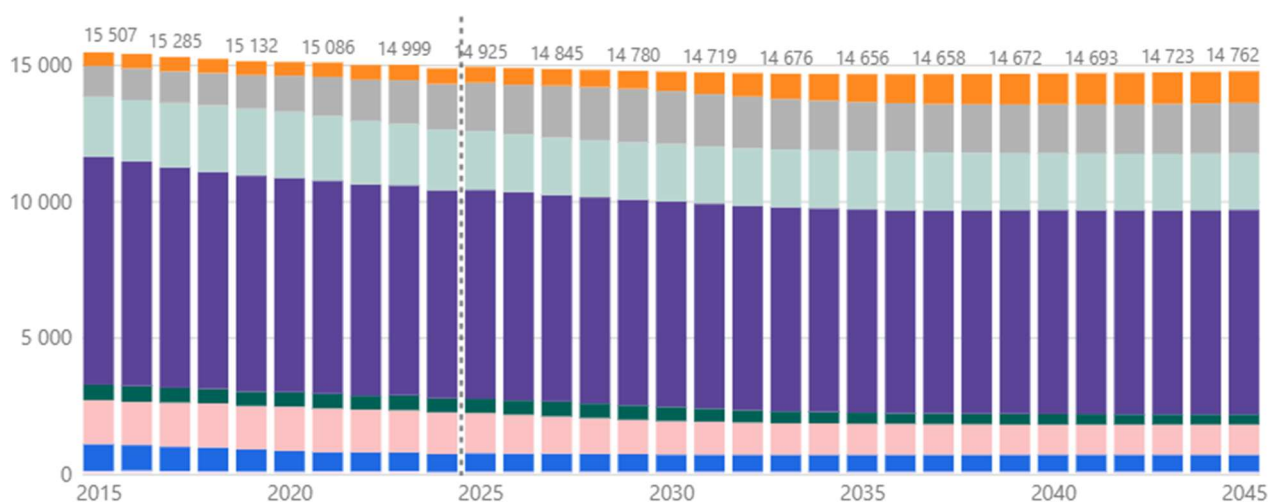
Kuntahallinnon alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina. Ennusteeseen sisältyy riskejä molempiin suuntiin. Kehitysarviossa on oletettu, että sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleen neuvotteluiden tulokset heikentävät kuntien vuokratuloja 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen. Arvioita suuremmat sote-kiinteistöjen vuokranmenetykset voivat vaikuttaa kuntahallinnon kulutusmenojen hintakehitykseen ja heikentää kuntien tilannetta. Lisäksi ennusteeseen on sisällytetty kuntien ja kuntayhtymien omia pysyviä sopeutustoimia 150 miljoonaa euroa. Kuntien omat sopeutustoimet voivat kuitenkin vahvistaa rahoitusasemaa ennustettua enemmän, mikäli palveluverkkoa tai henkilöstömenoja onnistutaan sopeuttamaan oletettua enemmän. Toisaalta sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset, esimerkiksi arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokranmenetykset, voivat vastaavasti heikentää tilannetta.

(Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisu 2025:49, Taloudellinen katsaus, syyskuu 2025)

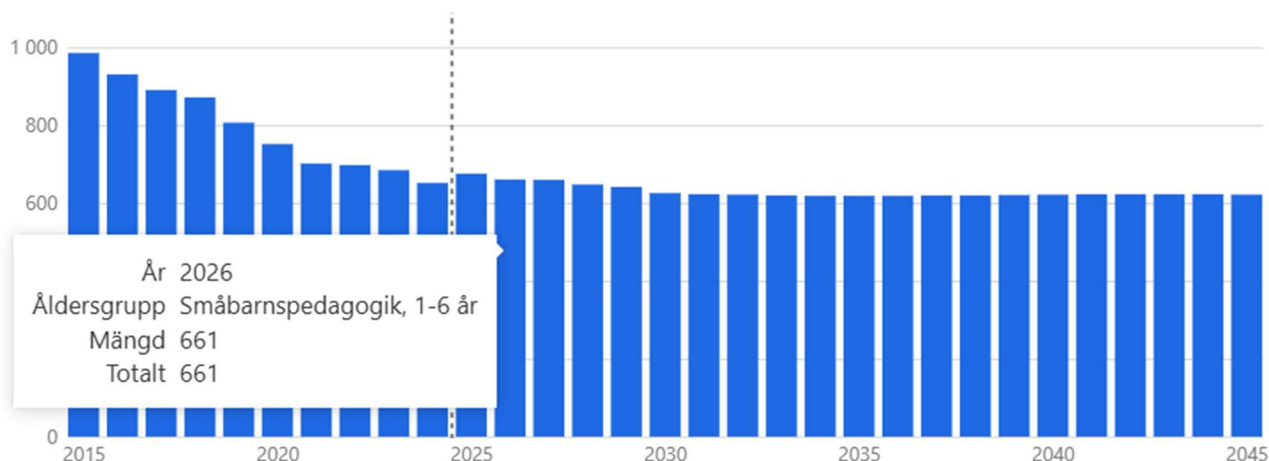
PARAISTEN KAUPUNGIN NÄKYMÄT

Kaupungin asukkaat

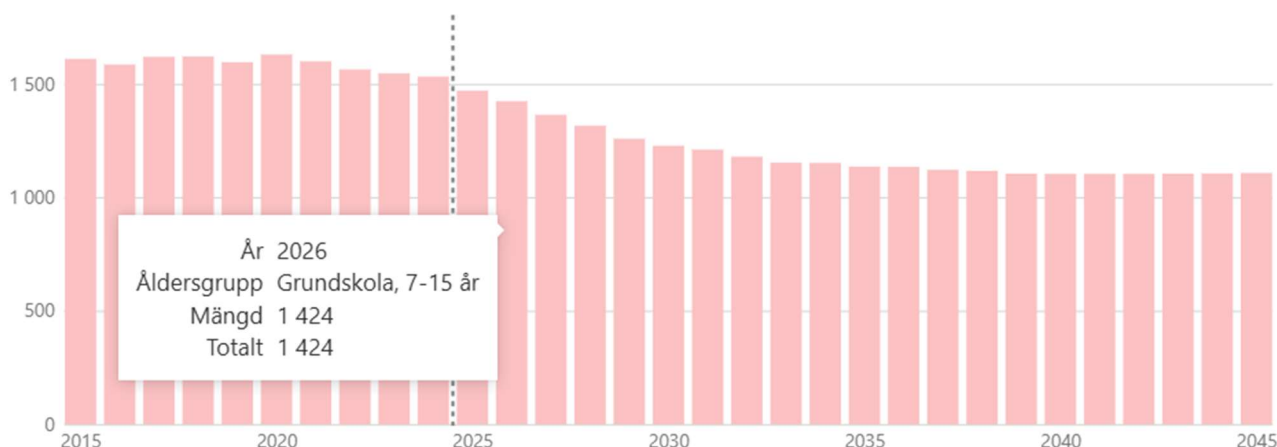
Kaupungin väestönkehitys 2015–2024, väestöennuste 2025–2045

1–6-vuotiaiden lasten määrä

7–15-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä

Työllisyys

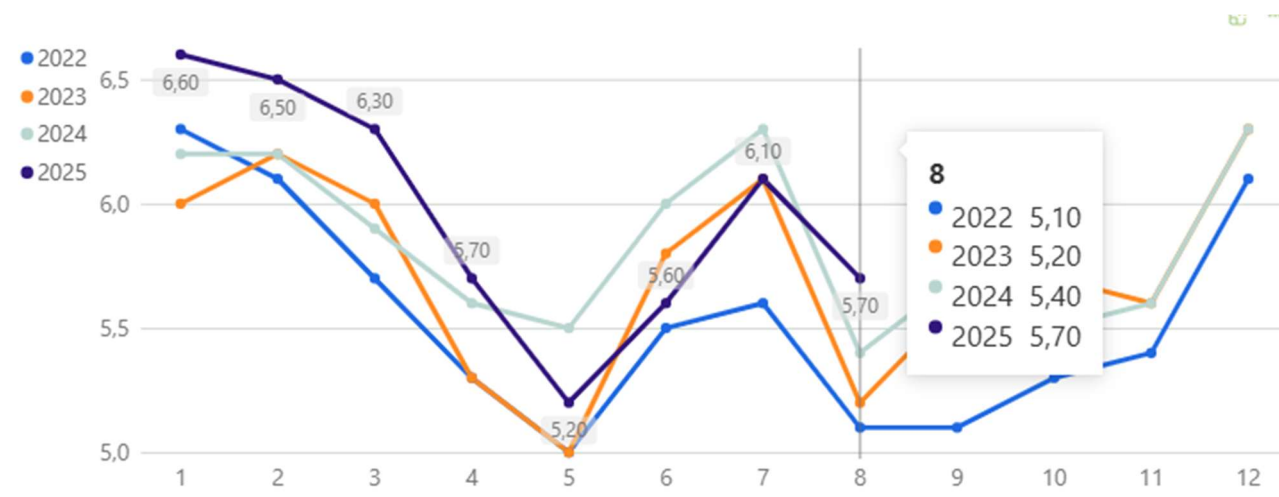
TE-palvelu-uudistus ajoittui kuntien kannalta erittäin vaikeaan ajankohtaan, sillä työttömien määrä ja työttömyyden etuusmenot ovat kasvaneet kuluvana vuonna odotettua voimakkaammin. Palvelutarvetta työllisyyspalveluissa kasvattavat myös toimeentulotuen ja asumistuen säästölaite sekä nuorten henkilöiden perustoimeentulotuen rahoitusvastuun kasvattaminen sataan prosenttiin vuonna 2027. Samaan aikaan työllisyyspalveluiden järjestämisen vaikuttavuutta rajoittaa työllisyyspalveluprosessin voimakas normittaminen. Uudistukseen osoitettu valtionosuuskompensaatio näyttääkin jäävän ainakin alkuvuosina vajaaksi.

(Lähde: Kuntaliitto, pääekonomisti Minna Punakallio, 9.10.2025)

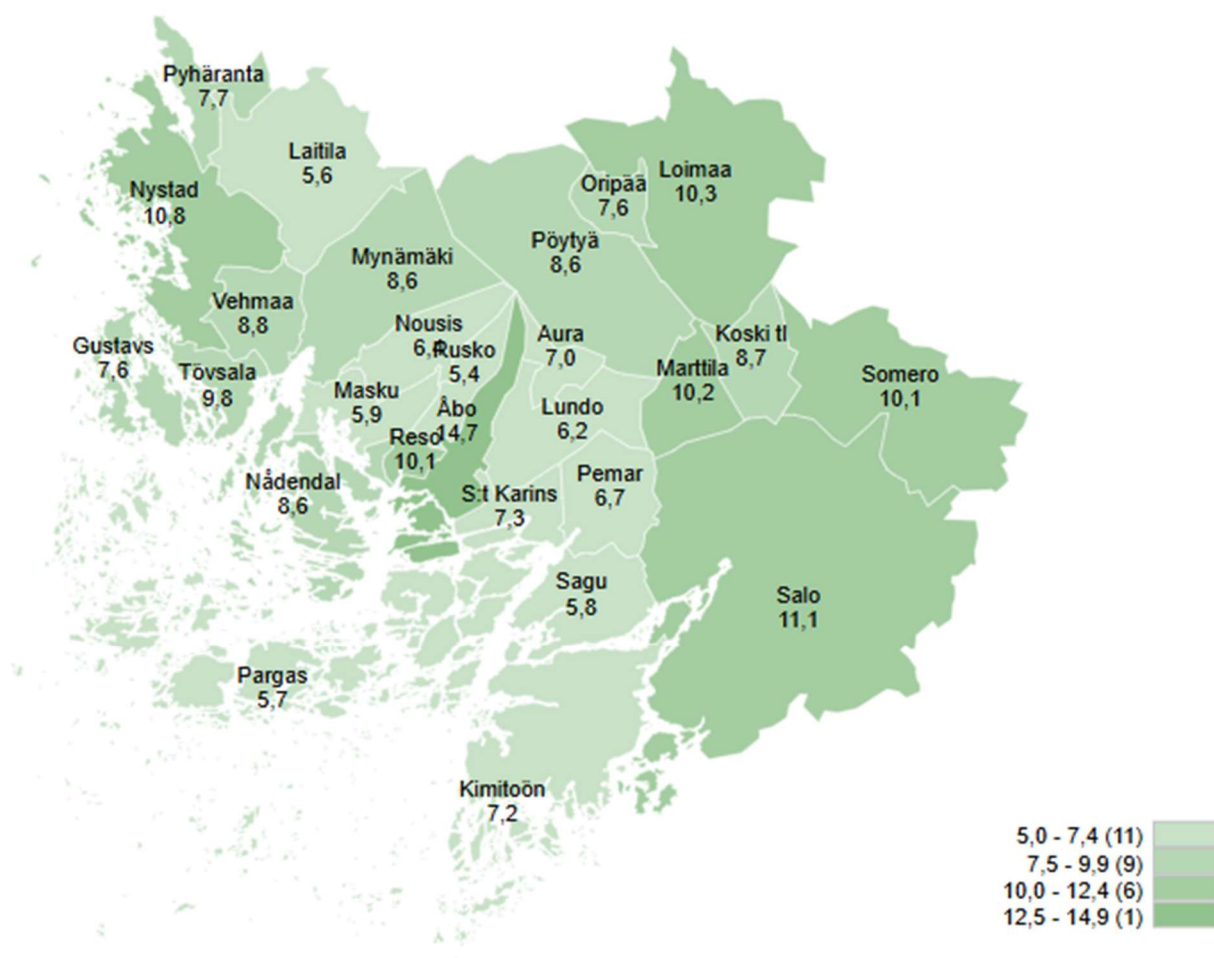
Varsinais-Suomen pitkäaikaistyöttömien määrä on mittaushistorian huipussaan. Elokuun lopussa yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli 10 500, eli 47 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Määrä nousi elokuun aikana 100 hengellä. Työ- ja elinkeinoministeriön tuoreimman työmarkkinaennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömyyden kasvu jatkuu vuodelle 2026 asti. Varsinais-Suomessa luku ylitti jo mittaushistorian edelliset huippulukemat (elokuu 2016).

(Lähde: ELY-keskuksen työllisyyskatsaus, elokuu 2025)

Kaupungin työttömyysprosentti

Varsinais-Suomen kuntien työllisyyspalveluissa oli elokuun 2025 lopussa 26 500 työtöntä työnhakijaa. Parainen kuuluu kuntiin, joiden työttömyysprosentti on Varsinais-Suomen matalimpia, ja elokuussa 2025 työttömiä työnhakijoita oli Paraisilla yhteensä 384, mikä on 27 hakijaa vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan.

Kaupungin talousnäkymät

Laajassa perspektiivissä julkisen talouden näkymät ovat heikentyneet, niin myös Paraisilla. Kaupungin rahoitus ei ole kehittynyt samassa suhteessa kuin kaupungille on annettu uusia toimintamuotoja.

Epävarmuus verotulojen kehityksestä Suomessa ja toteutettavan valtionosuusuudistuksen vaikutuksesta kaupungin rahoitukseen on erittäin suuri. Se, miten ja milloin sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen saadaan päätökseen ja minä ajankohtana kiinteistöt ja niiden tulot ja menot siirtyvät uudelle yhtiölle, vaikuttaa sekä kaupungin toimintatuloihin ja -menoihin. Tästä saattaa aiheutua talousarvioteknisiä tarkistuksia vuonna 2026.

Vuoden 2026 talousarviossa ei ole otettu huomioon mahdollisia kiinteistöjen arvonalennuksia eikä kiinteistöjen myyntejä, joista aiheutuu myyntitappioita. Kaupungin suuresta kiinteistökannasta, jonka kirjanpitoarvo on korkea, voi aiheutua talouden näkökulmasta riskejä.

Verotulot ja valtionosuudet

Talousarvioerä verotulot koostuu kunnallisesta tuloverosta, kiinteistöverosta ja yhteisöverosta. Kaupungilla on oikeus päättää veroprosenttien suuruudesta tuloveron ja kiinteistöveron osalta. Verorahoitukseen luetaan myös valtionosuudet.

Kaupungin rahoitukseen ovat vaikuttaneet voimakkaasti sote-uudistuksen myötä tapahtuneet valtionosuusrahoituksen muutokset. Paraisten kaupunki kuuluu valtionosuusjärjestelmän tasausmekanismin häviäjiin. Luvattu valtionosuusuudistus ei tule voimaan 1.1.2026, vaan sitä on lykätty 1.1.2027 asti. Tämä tarkoittaa sitä, että kaupunkia rasittavat sote-uudistuksen tasausmaksut ovat yhä voimassa ja vaikuttavat kaupungin valtionosuuksiin myös vuonna 2026. Kaupungin hoidettavaksi 1.1.2025 alkaen siirtyneeseen työllisyystoimintaan saatiin valtionosuuksia noin miljoona euroa vuonna 2025. Tämä toiminta katsotaan nyt kaupungin vakinaiseksi toiminnaksi ja se sisältyy sellaisenaan koko valtionosuusjärjestelmään. Voidaan todeta, että valtionosuusrahoitus, jonka kunnat saivat työllisyyden hoitamiseen, eivät vastaa todellisia kustannuksia.

Kunnallisveron ennustejakson 2026–2029 veropohjan arvioidaan myös heikkenevän elokuun 2025 arvioista. Työllisyysasteen ja siten palkkatulojen arvioitu kehitys kohenee toisin sanoen verrattain verkkaisemmin. Työttömyysvakuutusmaksun arvioitua pienempi korotus vuodesta 2026 eteenpäin vastaavasti hieman parantaa kunnallisveron tuottoa elokuusta 2025. Kunnallisveron tulevien vuosien kertymäärviot ovat vuositasolla keskimäärin noin -40 miljoonaa elokuun 2025 veroennustekehikon arviota heikompia.

Yhteisöverokannan muutos vuodelle 2027 ja yhteisöveron kaikki muut veroperustemuutokset huomioitiin jo elokuussa 2025. Hallitusohjelman mukaisesti yhteisöveron veroperusteisiin tehtävien muutosten vaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille.

Yhteisöveron muutokset kompensoidaan ryhmäosuuksia muuttamalla ja näin ollen niiden vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali.

Yhteisöveron kehitykseen liittyy valitettavan paljon epävarmuutta. Talouskasvua ja erityisesti vientimarkkinoita hidastavat muun muassa Yhdysvaltojen asettamat tullit. Kunnille maksettavan yhteisöveron odotetaan kuitenkin kasvavan verovuodesta 2025 alkaen. Orastava positiivinen kehitys näkyy kehikon verokertymissä vasta ensi vuonna, korkeimpien lisäennakkoiden muodossa. On syytä pitää mielessä, että positiivinen kehitys voi näkyä parempina ennakkoveroina jo tulevina kuukausina. Positiivisesta kehityksestä huolimatta ennustettu yhteisöverokertymä pienenee elokuun 2025 arvioista keskimäärin kuitenkin reilulla -10 miljoonalla eurolla per vuosi. (Lähde: Kuntaliiton veroennuste 23.9.2025)

Budjetoidut verotulot ja valtionosuudet perustuvat Kuntaliiton syyskuun 2025 ennusteisiin.

Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelman lähtökohtana on, että tuloveroprosentti pidetään ennallaan.

Tuloveroprosentti

Kunnallisveron rakenne muuttui sote-uudistuksen myötä.

Verotusmenettelylain 91 a §:ssä säädetään, että kunnan veroprosentti on vuodesta 2024 alkaen ilmoitettava prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella. Näin ollen veroprosentti pyöristettiin Paraisten kaupungin osalta 7,9 prosenttiin vuodelle 2024. Tuloveroja ennustetaan vuonna 2026 kertyvän 30,4 miljoonaa euroa asukasluvun ollessa 14 787 ja veroprosentin 7,9.

(Lähde: Kuntaliitto 23.9.2025)

Kiinteistöveroprosentit

Kiinteistöjä tietyllä kunta-alueella omistavat ovat vuosittain velvollisia maksamaan kiinteistöveroa kiinteistönsä sijaintikunnalle. Kiinteistövero lasketaan kiinteistön verotusarvosta. Paraisten kaupungin kiinteistöveroprosentit pysyvät vuonna 2026 samalla tasolla kuin vuonna 2025.

Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,50 %

Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,47 %

Muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,50 %

Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 4,00 %

Voimalaitosten veroprosentti 3,10 %

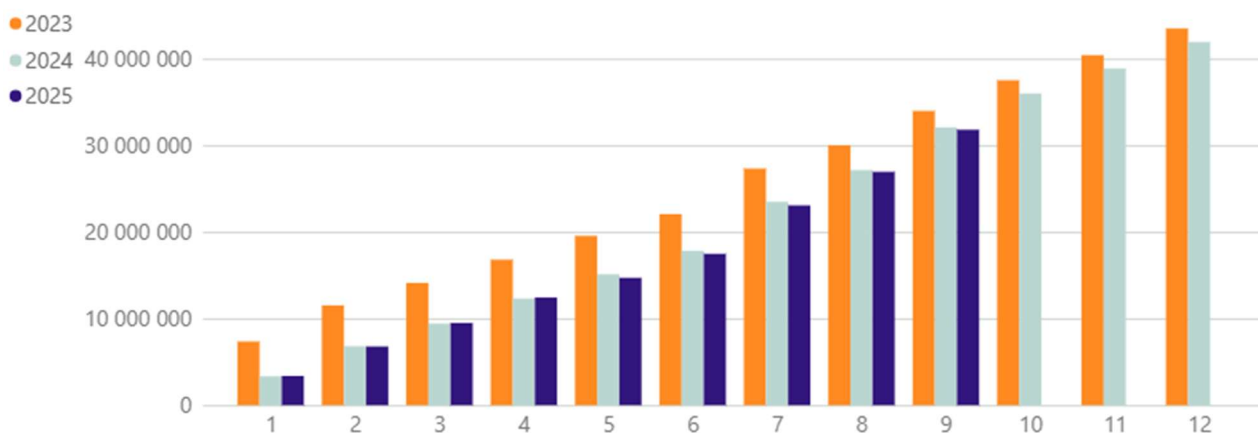
Kiinteistöveron ennakoidaan vuonna 2026 tuottavan kaupungille 10,6 miljoonaa euroa.

Yhteisövero

Osakeyhtiöt ja muut yhteisöt maksavat tuloveroa yhteisöveron muodossa. Yhteisöveroa ennakoidaan vuonna 2026 kertyvän 2,3 miljoonaa euroa.

Verotulot yhteensä

Vuoden 2026 talousarvion lähtökohtana on, että kaupunki saa verotuloja yhteensä 43,3 miljoonaa euroa.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet ovat merkittävin osa kuntiin kohdistuvaa valtionapujärjestelmää. Valtionosuudet määräytyvät laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta.

Valtionosuus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen. Kunta päättää itse valtionosuuksiensa kuten verotulojensakin käytöstä ja hyötyy taloudellisesti, jos järjestää palvelunsa kustannustehokkaasti.

Sote-uudistuksen myötä valtionosuuksien maksatus on muuttunut. Valtionosuusjärjestelmään on otettu käyttöön tasausmekanismi, joka vaikuttaa myös tuleviin vuosiin. Paraisten kaupunki kuuluu tämän tasausjärjestelmän ”häviäjiin”. Vuoden 2025 valtionosuuksissa kaupunki maksaa tasausvähennyksenä peräti 423 euroa/asukas ja vuonna 2026 peräti 413 euroa/asukas. Tämän mekanismin myötä kaupungin valtionosuuksista saama rahoitus vääristää kaupungin kokonaisrahoitusta ja vaikeuttaa tuntuvasti tasapainoisen talousarvion aikaansaamista. Nämä aikaisempien vuosien sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin perustuvat tasausvähennykset vaikuttavat suoraan epäoikeudenmukaisesti kaupungin jäljellä olevaan toimintaan.

Paraisten kaupunki saa vuonna 2026 valtionosuuksia 9 688 365 euroa.

Toimintatulot ja toimintamenot – olennaisimmat muutokset

Suurin yksittäinen erä, joka vaikuttaa kaupungin talouden toteuman heikkenemiseen vuonna 2026, on sote-kiinteistöjen vuokratulojen menetys. Varha ei 1.1.2026 alkaen enää vuokraa kiinteistöjä kaupungilta. Varhan jatkossa vuokraamat kiinteistöt on yhtiöitettävä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Tämä tarkoittaa noin 4,6 miljoonan euron vuokratulojen ja samojen kiinteistöjen noin 2 miljoonan euron käyttömenojen vähennystä. Kaupungin näkökulmasta netto tulee olemaan noin miinus 2,6 miljoonaa euroa. Vuokraneuvottelut Varhan kanssa jatkuvat vielä syksyllä 2025. Jos neuvottelut pitkittyvät, yhtiöittämis aikataulu voi viivästyä, mikä puolestaan voi vaikuttaa sekä kaupungin budjetoituihin vuokratuloihin että -menoihin.

Talousarvioon sisältyy myyntivoittoja 200 000 euroa, eli taso on sama kuin vuonna 2025. Tämä erä voi muuttua dramaattisesti sitä mukaa kuin kiinteistöjä realisoidaan. Kaupungin kiinteistökannan kirjanpitoarvo on korkea, mistä voi aiheutua suuria myyntitappioita, jos kiinteistöjä realisoidaan pienemmällä summalla.

Henkilöstökuluihin on vuoden 2026 talousarviossa laskettu 2,5 prosentin lakisääteinen palkankorotus vakituiselle henkilöstölle.

Kaupungin olemassa oleva toiminta ja sen toimintatuloina, valtionosuuksina ja verotuloina saama rahoitus eivät ole tasapainossa. Kaupungin tulot eivät riitä juoksevien toimintamenojen maksamiseen. Kaupungin tulee olemaan tarpeen sopeuttaa toimintansa toisenlaiselle tasolle.

Kaupungin investoinnit

Kaupungin tuloslaskelman vuosikate kuvastaa karkeasti ottaen kaupungin investointirahoituksen kantokykyä. Jos vuosikate ei riitä investointien rahoittamiseen, syntyy rahoitusaliijäämä. Kaupungin vuosikate vuodelle 2026 on 1,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2026 talousarvioon suunnitellut investoinnit ovat noin 8,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 investoinnit ja taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 investointitaulukkoon sisältyvät arvioidut investoinnit sisältyvät rahoitustarvelaskelmiin ja niiden voidaan todeta ylittävän kaupungin tavoitetason. Talouden tasapainottamiseksi suunnitelmavuoteen 2027 tulee sen vuoksi sisältymään ainoastaan aikaisempina vuosina käynnistettyjä investointihankkeita, jotka on sen vuoksi saatettava päätökseen. Tarkoituksena on, että vuodelle 2028 ei suunnitella uusia investointeja.

1.10.2025 kaupungin lainakanta oli 52,6 miljoonaa euroa.

Kaupungin investointitalousarvio vuonna 2026 on 8 683 000 euroa (netto).

Kaupungin lainakanta tulee vuonna 2026 kasvamaan 6,8 miljoonalla eurolla yhteensä 56,9 miljoonaan euroon. Lainakanta asukasta kohden on siis 3 859 euroa/asukas (3 240 euroa/asukas vuonna 2024).

TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)

	Tilinpäätös 2024	Muutettu talous- arvio 2025	Ennuste 2025	Raami 2026	Lauta- kunta 2026	Kaupungin -johtaja 2026	Kaupungin -hallitus 2026	Muutos 25/26 %	Suunni- telma 2027	Suunni- telma 2028
TOIMINTATUOTOT										
MYYNITUTUOTOT	6 899	6 587	6 655		6 711	6 741	6 741	2,3	6 711	6 711
MAKSUTUOTOT	1 437	1 373	1 340		1 231	1 231	1 231	-10,4	1 231	1 231
TUET JA AVUSTUKSET	1 880	1 494	1 627		1 190	1 190	1 190	-20,4	1 218	1 190
MUUT TOIMINTATUOTOT	30 025	18 583	19 029		15 457	16 124	16 124	-13,2	16 127	16 127
TOIMINTATUOTOT	40 241	28 038	28 651		24 588	25 286	25 286	-9,8	25 287	25 258
TOIMINTAKULUT										
HENKILÖSTÖKULUT	-33 348	-33 817	-34 087		-34 168	-34 100	-34 100	1,0	-34 496	-34 805
PALKAT JA PALKKIOT	-27 242	-27 451	-27 498		-27 595	-27 538	-27 538	0,5	-27 869	-28 123
HENKILÖSIVUKULUT	-6 107	-6 366	-6 589		-6 573	-6 561	-6 561	3,2	-6 627	-6 683
PALVELUJEN OSTOT	-19 886	-20 286	-20 703		-19 632	-19 806	-19 806	-2,4	-19 798	-19 791
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 103	-5 968	-5 882		-4 767	-4 946	-4 946	-17,1	-4 931	-4 930
AVUSTUKSET	-1 433	-2 011	-2 358		-2 257	-2 249	-2 249	11,9	-2 257	-2 257
MUUT TOIMINTAKULUT	-13 501	-13 433	-13 513		-14 759	-14 758	-14 758	9,9	-14 766	-14 765
TOIMINTAKULUT	-73 271	-75 515	-76 543		-75 582	-75 858	-75 858	0,5	-76 248	-76 548
TOIMINTAKATE	-33 030	-47 477	-47 892	-50 309	-50 993	-50 572	-50 572	6,6	-50 961	-51 289
VEROTULOT	41 918	42 910	42 013	43 713	43 331	43 331	43 331	1,0	44 355	45 770
VALTIONOSUUDET	8 337	9 375	9 524	9 498	9 688	9 688	9 688	3,3	10 200	10 400
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT										
KORKOTUOTOT	354	0	82		193	193	193		200	200
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 191	173	112		173	173	173	0,0	184	184
KORKOKULUT	-1 047	-1 084	-950		-1 064	-1 064	-1 064	-1,8	-1 120	-1 120
MUUT RAHOITUSKULUT	-54	-40	-40		-40	-40	-40	0,0	-40	-40
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	443	-952	-796	-952	-739	-739	-739	-22,4	-777	-777
VUOSIKATE	17 668	3 857	2 848	1 951	1 287	1 708	1 708	-57,2	2 818	4 104
POISTOT JA ARVONALENTUMISET										
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-5 352	-5 500	-5 500	-4 900	-5 195	-5 195	-5 195	-5,5	-5 230	-5 221
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 352	-5 500	-5 500	-4 900	-5 195	-5 195	-5 195	-5,5	-5 230	-5 221
TILIKAUDEN TULOS	12 315	-1 643	-2 652	-2 949	-3 908	-3 487	-3 487	115,7	-2 412	-1 117
POISTOERON MUUTOS	39	39	39	39	-241	-241	-241	-714,7	-231	69
VARAUSTEN MUUTOS	-2 400	0	0		300	300	300		300	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	9 954	-1 604	-2 613	-2 910	-3 849	-3 428	-3 428	117,3	-2 343	-1 048

RAHOITUSLASKELMA

(1 000 euro)		Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Ennuste 2025	Lautakunta 2026	Kaupungin- johtaja 2026	Kaupungin- hallitus 2026	Suunni- telma 2027	Suunni- telma 2028
TOIMINNAN RAHAVIRTA									
	VUOSIKATE	17 668	3 857	2 848	1 287	1 708	1 708	2 818	4 104
	TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-12 612	-200	-445	-200	-200	-200	-200	-200
		5 056	3 657	2 403	1 087	1 508	1 508	2 618	3 904
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA									
	INVESTOINTIMENOT	-6 766	-6 879	-7 644	-8 783	-8 783	-8 783	-4 450	-550
	RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	141	300	389	0	0	0	0	0
	PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	11 503	304	633	300	300	300	300	300
		4 878	-6 275	-6 622	-8 483	-8 483	-8 483	-4 150	-250
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		9 934	-2 618	-4 219	-7 396	-6 975	-6 975	-1 532	3 654
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA									
	LAINAKANNAN MUUTOKSET								
	PITKÄAikaisten Lainojen Lisäys	5 000	2 000	6 000	11 000	11 000	11 000	6 000	0
	PITKÄAikaisten Lainojen Vähennys	-3 118	-3 618	-2 109	-4 218	-4 218	-4 218	-5 000	-3 500
	LYHYTAikaisten Lainojen Muutos	325	3 500	0	0	0	0	0	0
		2 207	1 883	3 891	6 783	6 783	6 783	1 000	-3 500
	MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET								
	TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	187	0		0	0	0	0	0
	VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	0	0		0	0	0	0	0
	SAAMISTEN MUUTOS	233	0		0	0	0	0	0
	KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-1 873	0		0	0	0	0	0
		-1 452	0		0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		755	1 883	3 891	6 783	6 783	6 783	1 000	-3 500
RAHAVAROJEN MUUTOS		10 689	-736	-327	-613	-192	-192	-532	154
RAHAVARAT		13 255							
	KAUDEN LOPUSSA	2 566	10 689						
	KAUDEN ALUSSA								

NETTOMÄÄRÄRAHAT YSIKÖITTÄIN JA OSASTOITTAIN

Kunkin yksikön sitovuustaso on sen toimintakate. Osastolla on oikeus järjestää toimintansa sen puitteissa.

	Tilinpäätös 2024	Muutettu talousarvio 2025	Lautakunta 2026	Kaupungin- johtaja 2026	Kaupungin- hallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
1000 VAALIT	-41 531	-51 700	0	0	0	-7 782	0
1200 TILINTARKASTUS	-60 776	-65 946	-65 966	-65 966	-65 966	-66 115	-66 265
1415 HALLINTO	-1 590 048	-1 509 551	-1 760 152	-1 760 152	-1 760 152	-1 770 390	-1 780 730
1440 IT JA DIGITALISAATIO	-100 887	-118 049	-121 949	-121 949	-121 949	-124 917	-127 912
1475 HR	-986 729	-1 076 469	-1 119 054	-1 119 054	-1 119 054	-1 124 336	-1 129 672
2000 TALOUS	10 572 139	-635 493	-683 353	-683 353	-683 353	-686 832	-690 345
2020 HANKKEET	-397 563	-434 741	-389 741	-389 741	-389 741	-394 678	-399 668
2025 YMPÄRISTÖ TERVEYDENHUOLTO JA ELÄINLÄÄKINTÄ	-205 236	-220 469	-219 653	-219 653	-219 653	-219 653	-219 653
210 KONSERNIPALVELUT	7 291 675	-3 994 772	-4 293 902	-4 293 902	-4 293 902	-4 320 806	-4 347 980
3005 ELINKEINOT JA MATKAILU	-1 022 731	-1 118 050	-869 264	-869 264	-869 264	-872 257	-875 277
3015 TYÖLLISYSPALVELUT	-390 948	-1 650 589	-1 823 755	-1 766 105	-1 766 105	-1 830 894	-1 838 105
3020 SAARISTO JA JOUKKOLIKENNE	-712 606	-756 946	-821 832	-821 832	-821 832	-822 849	-823 876
3030 MARKKINOINTI	-528 872	-562 163	-712 137	-712 137	-712 137	-715 269	-718 434
305 ELINKEINOPALVELUT	-2 655 157	-4 087 748	-4 226 988	-4 169 338	-4 169 338	-4 241 269	-4 255 692
4005 HYVINVOINTIPALVELUT JA KOLMAS SEKTORI	-435 950	-258 499	-356 635	-387 337	-387 337	-359 786	-362 967
4010 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	-2 680 637	-2 650 306	-2 740 419	-2 720 446	-2 720 446	-2 746 170	-2 751 977
4015 KIRJASTO	-1 482 247	-1 435 721	-1 502 673	-1 502 673	-1 502 673	-1 508 268	-1 513 923
4020 KANSALAISOPISTO	-632 380	-638 156	-642 712	-639 085	-639 085	-647 490	-652 317
405 HYVINVOINTI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT	-5 231 215	-4 982 682	-5 242 439	-5 249 541	-5 249 541	-5 261 714	-5 281 184
5501 RUOTSINKIELINEN KOULUTUS	-16 473 902	-16 810 522	-18 068 655	-18 068 655	-18 068 655	-18 164 531	-18 261 360
5502 SUOMENKIELINEN KOULUTUS	-9 209 278	-9 428 616	-9 728 522	-9 728 522	-9 728 522	-9 784 421	-9 840 885
5504 VARHAISKASVATUS	-11 437 953	-11 913 732	-11 918 135	-11 918 135	-11 918 135	-11 984 474	-12 051 475
550 SIVISTYS	-37 121 133	-38 152 870	-39 715 312	-39 715 312	-39 715 312	-39 933 426	-40 153 720
7050 TEKNIikka JA KIINTEISTÖT	5 433 221	4 876 469	3 544 878	3 884 853	3 884 853	3 893 981	3 869 717
7052 KAAVOITUS	-561 359	-670 792	-696 830	-696 830	-696 830	-701 424	-706 065
7054 RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖPALVELUT	-848 983	-939 706	-953 548	-953 548	-953 548	-963 509	-973 571
7056 MAANKÄYTTÖ	-539 556	-624 966	-541 230	-541 230	-541 230	-548 120	-555 080
7058 VESIHUOLTO	1 304 515	1 217 936	1 197 918	1 228 318	1 228 318	1 189 203	1 180 397
704 KAUPUNKIKEHITYS	4 787 838	3 858 941	2 551 188	2 921 563	2 921 563	2 870 131	2 815 398
KAUPUNKI YHTEENSÄ	-33 030 299	-47 476 777	-50 993 420	-50 572 496	-50 572 496	-50 960 981	-51 289 443

KÄYTTÖTALOUS

Vaalit

Toiminta-alue

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen toimielin, jonka tärkein tehtävä on vaalien järjestäminen. Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on luoda edellytykset kunnallisten ja valtiollisten vaalien sekä europarlamenttivaalien järjestämiselle.

Vaalit	Tilinpäätös	Muutettu TA	Lautakunta Kaupunginjohtaja Kaupunginhallitus			Suunnitelma	Suunnitelma
	2024	2025	2026	2026	2026	2027	2028
Toimintatuotot	85 495	22 000	0	0	0	28 500	0
Toimintakulut	- 127 026	-73 700	0	0	0	-36 282	0
Toimintakate	-41 531	-51 700	0	0	0	-7 782	0

Toiminta 2026

Vuonna 2026 ei pidetä vaaleja.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Eduskuntavaalit toimitetaan 18.4.2027.

Tilintarkastus

Toiminta-alue

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten kuntalain 121 §:n mukaisesti.

Tilintarkastus	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintakulut	-60 776	-65 946	-65 966	-65 966	-65 966	-66 115	-66 265
Toimintakate	-60 776	-65 946	-65 966	-65 966	-65 966	-66 115	-66 265

Toiminta 2026

Ammattitilintarkastajat suorittavat kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen. Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamat tavoitteet ja valmistelee valtuustolle kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksia koskevat asiat. Suunniteltu tarkastuspäivien määrä on 40 kpl. Talousarvioon on varattu varat tarkastuslautakunnan jäsenten koulutukseen. Tarkastuslautakunta kokoontuu tarvittavaan määrään kokouksia.

TAVOITTEET TARKASTUSLAUTAKUNTA 2026		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso
VUODEN 2025 ARVIOINTIKERTOMUKSEN LAATIMINEN		
Arviointikertomuksen laatiminen	Vuoden aikana kuultujen painopistealueen vastuuhenkilöiden määrä	Painopistealueen palveluista vastaavista viranhaltijoista kuultu 75 %:a
SIDONNAISUUSREKISTERIN YLLÄPITO		
Kaikki ilmoitusvelvolliset ovat toimittaneet oikeanlaisen sidonnaisuusilmoituksen.	Niiden luottamushenkilöiden määrä, jotka eivät ole toimittaneet ilmoitusta sidonnaisuusrekisteriin, ja sidonnaisuuksien tarkastaminen pistokokein Asiakastiedolta	100 % jättänyt ilmoituksen.
ARVIOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN		
Toimintaa on toteutettu arviointisuunnitelman mukaisesti.	Arviointisuunnitelma toteutettu	100 % arviointisuunnitelman tavoitteista toteutetaan.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Arviointi ja lakisääteinen tilintarkastus suoritetaan vuosittain budjetoidussa aikataulussa ja budjetoiduin kustannuksin.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Tarkastuspäivien määrä	47	40	40
Lautakunnan kokousten määrä	9	8	8

Konsernipalvelut

Konsernipalvelujen osastoon kuuluu konsernihallinnon yksikkö. Konsernihallinnon toiminta-alueet ovat hallinto, talous, HR, IT ja digitalisaatio sekä hankkeet.

Osaston tavoitteet

Konsernipalvelut toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa kaupungin tukitoimintona, joka vastaa sisäisten palvelujen tarjoamisesta hallintoa, taloutta, henkilöstöä, IT:tä ja digitalisaatiota sekä ulkoisesti rahoitettuja hankkeita koskevissa asioissa. Osasto tekee yhteistyötä ja viestii sisäisesti muiden osastojen sekä kaupungin luottamushenkilöiden kanssa.

Digitalisoimalla konsernipalvelujen nykyisiä prosesseja ja tukitoimintoja voidaan saavuttaa parempi tehokkuus ja pääsy laaja-alaiseen dataan. Työnkulkujen automatisointi parantaa henkilöstöressurssien käyttöä ja luo laajempaa aineistoa johtamisjärjestelmään. Sähköiset palvelut mahdollistavat erilaiset itsepalveluratkaisut sekä kaupungin henkilöstölle että asiakkaille. Digitaalisten palvelujen kehittämisessä on tärkeää varmistaa, että koulutus ja tiedon saatavuus ovat hyvällä tasolla.

Aktiivisella omistajaohjauksella luodaan edellytyksiä kehitykselle ja tiiviille yhteistyölle Paraisten kaupungin konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden kanssa.

Eläinlääkintäpalvelut ja ympäristöterveydenhuollon hoitaa kokonaisuudessaan Liedon kaupunki, ja ne ovat siten kokonaisuudessaan ostopalveluja. Vuodesta 2026 alkaen ostopalvelut kirjataan konsernihallinnon alle, minkä vuoksi myös osaston toimintakate on noussut.

Strateginen hanke	Tavoite	Mittari	Toimenpide
Sähköisten asiointipalvelujen portaali	Palvelun parantuminen ja kaupungin digitaalisten palvelujen saavutettavuuden lisääntyminen	Sähköisten asiointipalvelujen määrä kaupungin verkkosivuilla	Luodaan uusia sähköisiä asiointipalveluja, jotka ovat kaupungin asiakkaiden käytettävissä verkkosivuilla.
Viestintäsuunnitelma	Luodaan selkeämmät suuntaviivat kaupungin sisäiselle ja ulkoiselle viestinnälle.	Suunnitelma otetaan käyttöön ja suunnitelman toimenpiteitä seurataan.	Kirjoitetaan uusi suunnitelma ja jalkautetaan se koko organisaatioon.
Sähköisen johtamisjärjestelmän kehittäminen	Laajennetaan johtamisjärjestelmän tietoja kattamaan useampia toiminta-alueita ja lisätään järjestelmän käyttöastetta.	Johtamisjärjestelmässä useampia osa-alueita, kaupungin strategia ja hankinnat	Tuotetaan materiaalia ja luodaan kytkös olemassa oleviin tietokantoihin.

Osaston tuloslaskelma

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Konsernipalvelut							
Myyntituotot	677 541	790 948	830 630	830 630	830 630	830 630	830 630
Tuet ja avustukset	1 112 758	968 381	741 229	741 229	741 229	741 229	741 229
Muut toimintatuotot	11 446 808	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Toimintatuotot	13 237 107	1 959 329	1 771 859	1 771 859	1 771 859	1 771 859	1 771 859
Henkilöstökulut	-2 645 683	-2 620 035	-2 720 136	-2 720 136	-2 720 136	-2 747 040	-2 774 214
Palvelujen ostot	-2 638 714	-2 590 701	-2 611 911	-2 611 911	-2 611 911	-2 611 911	-2 611 911
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 673	-97 250	-38 777	-38 777	-38 777	-38 777	-38 777
Avustukset	-31 970	-107 275	-107 000	-107 000	-107 000	-107 000	-107 000
Muut toimintakulut	-508 392	-538 840	-587 937	-587 937	-587 937	-587 937	-587 937
Toimintakulut	-5 945 432	-5 954 101	-6 065 761	-6 065 761	-6 065 761	-6 092 665	-6 119 839
Toimintakate	7 291 675	-3 994 772	-4 293 902	-4 293 902	-4 293 902	-4 320 806	-4 347 980

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	27,5	28,8	31,4
Määräaikaiset	17,1	10,9	9,8
Henkilötyövuodet yhteensä	44,6	39,7	41,2

Hallinto

Toiminta-alue

Hallinto tukee koko organisaatiota seuraavissa toiminnoissa: kokous- ja hallintotehtävät, asianhallinta ja asiakirjahallinto, arkistointi, käännöspalvelut, varautumisasiat ja viestintä. Hallinto vastaa kaupunginhallituksen, valtuuston ja tarkastuslautakunnan työstä sekä hallinnoi kaupunginjohtajan työtä.

Hallinto	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	12 439	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Toimintakulut	-1 332 216	-1 514 551	-1 765 152	-1 765 152	-1 765 152	-1 775 390	-1 785 730
Toimintakate	-1 319 777	-1 509 551	-1 760 152	-1 760 152	-1 760 152	-1 770 390	-1 780 730

Toiminta 2026

Kaupungin tiedonohjaussuunnitelma ja tiedonhallintamalli on päivitettävä, jotta ne kuvastavat paremmin kaupungin toimintaa.

Kaupunki laatii uuden viestintäsuunnitelman, jonka tarkoituksena on strategian mukaisesti tehostaa sekä ulkoista että sisäistä viestintää. Sisäisessä viestinnässä keskitytään toimintojen ja kanavien yhdenmukaistamiseen, kun taas ulkoisella viestinnällä parannetaan asukkaiden osallisuutta sekä yhteistyötä median kanssa.

Vuoden aikana tehdään valmistelutyötä, jonka tavoitteena on pidemmän päälle saada laajennettua kaupungin sähköistä arkistoa. Lainsäädännön vaatimukset täyttävän sähköisen arkiston käyttöönoton mahdollistamiseksi koko kaupungissa on tehtävä selvityksiä ja suunnitelmia.

Työtä kuntalaisten ja muiden asiakkaiden sähköisten asiointipalvelujen määrän lisäämiseksi jatketaan. Tavoitteena on, että kaupungin palvelut ovat helposti saavutettavissa kaupungin verkkosivujen kautta ajasta ja paikasta riippumatta.

Kaupungin uusi strategia integroidaan kaupungin johtamisjärjestelmään, kuten myös tärkeimmät ohjausasiakirjat.

Sisäisiä panostuksia koulutusten ja ohjeiden muodossa jatketaan kaupungin asianhallinnan ja sen prosessien hyvän tason varmistamiseksi sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Hallinto panostaa varautumiseen kouluttamalla henkilöstöä kyberturvallisuuteen liittyvissä asioissa sekä kriisiviestintäjärjestelmien käytössä.

Paraisten kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa on päivitettävä vastaamaan organisaatiossa viime vuosina tehtyjä muutoksia. Valmiussuunnitelmassa kuvataan kaupungin varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä linjataan, miten johto toimii erilaisissa tilanteissa. Valmiuspäällikkö arvioi ja kehittää vuoden 2026 aikana systemaattisesti myös eri toimintojen jatkuvuudenhallintasuunnitelmia ja toimintatapoja häiriötilanteissa yhdessä osasto- ja yksikönpäälliköiden kanssa.

Hallintosääntö päivitetään tietosuojan osalta uusien valtakunnallisten suositusten johdosta.

Hallinnon henkilötyövuosien lisäys perustuu viestintäasiantuntijan palkkaamiseen ja muutamiin sisäisiin siirtoihin.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Yhden ja saman sähköisen arkiston käyttöönotto kaupungissa.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Valtuuston kokoukset	8	9	9
Kaupunginhallituksen kokoukset	14	13	13
Lehdistötiedotteiden määrä			25

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	6,8	7,4	10,1
Määräaikaiset	1,4	1,0	2,0
Henkilötyövuodet yhteensä	8,2	8,4	12,1

IT ja digitalisaatio

Toiminta-alue

IT ja digitalisaatio -toiminto tarjoaa kaupungin osastoille tietoteknisiä asiantuntija- ja infrapalveluita. Tehtävänä on toimivan ja tietoturvallisen IT-ympäristön tuottaminen ja ylläpitäminen sekä työtehtävien tehokkaan hoitamisen mahdollistavien välineiden tarjoaminen työntekijöille. Keskeisiin tehtäviin kuuluu digitalisaation edistäminen yhteistyössä osastojen kanssa.

IT ja digitalisaatio	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	545 335	713 948	754 630	754 630	754 630	754 630	754 630
Toimintakulut	- 646 222	- 831 997	- 876 579	- 876 579	- 876 579	- 879 547	- 882 542
Toimintakate	- 100 887	- 118 049	- 121 949	- 121 949	- 121 949	- 124 917	- 127 912

Toiminta 2026

Toimintaa pyritään tehostamaan digitaalisia palveluita kehittämällä. Palveluiden saatavuutta ja asiakaskokemusta voidaan parantaa sähköisillä palveluilla. Prosessien automatisoinnilla ja tietojärjestelmien integroinnilla vähennetään manuaalista työtä ja mahdollistetaan henkilöresurssien tehokkaampi käyttö. Tekoälypohjaisia ratkaisuja tullaan ottamaan asteittain käyttöön. Tietoturva- ja tietosuojatyötä pyritään edelleen kehittämään muun muassa nimittämällä tietosuojavastaava kaupungin omasta organisaatiosta. Tietohallinnon muita vuoden 2026 tavoitteita tai hankkeita ovat muun muassa käyttövaltuushallinnan tehostaminen, itsepalvelun mahdollistaminen uusien digitaalisten ratkaisujen avulla, tiedonhallintamallin työstäminen sekä nykyisten tietojärjestelmien tehokkaampi hyödyntäminen.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Kuntien tietohallinto tulee kohtaamaan seuraavien vuosien aikana useita keskeisiä kehityskohteita ja haasteita, jotka liittyvät digitalisaation laajenemiseen ja teknologian nopeaan kehitykseen. Toiminnan painopiste tulee perinteisten IT:n tehtävien lisäksi kohdistumaan digipalvelujen kehittämiseen, tietoturvaan ja tietosuojaan sekä tekoälyyn ja automaation.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Service deskissä luotujen tapahtumien määrä			620
Service deskissä ratkaistujen tapahtumien määrä			600

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	5,2	5,2	5,2
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,2	5,2	5,2

HR

Toiminta-alue

HR vastaa palkanmaksusta, henkilöstökoulutuksesta, työkyvyn ylläpitämisestä ja työsuojeluasioista. Jotta Paraisten kaupunki voisi kehittää ja ylläpitää hyvää henkilöstöpolitiikkaa, tarvitaan kaupungin johtoa selkeästi ohjaavia henkilöstöpoliittisia linjauksia.

HR	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	236 606	195 000	220 000	220 000	220 000	220 000	220 000
Toimintakulut	-1 223 336	-1 271 469	-1 339 054	-1 339 054	-1 339 054	-1 344 336	-1 349 672
Toimintakate	- 986 729	-1 076 469	-1 119 054	-1 119 054	-1 119 054	-1 124 336	-1 129 672

Toiminta 2026

Ylläpitääkseen toimivaa henkilöstöpolitiikkaa HR tarjoaa esihenkilöille jatkuvaa tukea johtamiseen, sopimuksiin ja lainsäädäntöön liittyvissä asioissa. Vuoden aikana luodaan yhtenäisen johtamisosaamisen malli. Osaamista ylläpidetään säännöllisillä sisäisillä täydennyskoulutuspäivillä. Työterveyttä ja työhyvinvointia ylläpidetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa vahvistetuilla toimenpiteillä. Erityisesti painotetaan henkilöstön kouluttamista Paraisten kaupungin epäasiallisen kohtelun vastaisen toimintamallin käyttöön. Työpaikoilla tapahtuvaa sovittelua varten laaditaan malli. HR-toiminnan digitaalisten palvelujen kehittäminen koskee sekä arkistointia että työajanseuranta. Arkistointiprosessien tavoitteena on välttää paperilistat ja tallentaa aineisto turvallisesti yhteen ja samaan ohjelmaan, jossa tarvittava aineisto on selkeän logiikan avulla löydettävissä myöhemmässä vaiheessa. Tämä säästää sekä aikaa että tilaa. Ohjelma työajansuunnitteluun ja työajanseurantaan tarjoaa työkalun työnjohtovastuussa oleville esihenkilöille. Populuksen kanssa kommunikoi ohjelma mahdollistaa myös sujuvan projektien seurannan.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Kuntasektorilla on edessään suuria taloudellisia haasteita. Edellytyksenä osaavan henkilöstön houkuttelemiseksi myös tulevaisuudessa on, että Paraisten kaupunki ylläpitää mainettaan hyvänä työnantajana. Jotta toimintaa voidaan hoitaa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti, HR:n on kehitettävä ohjeitaan ja sisäistä tukea niin, että henkilöstöpolitiikka hoidetaan sujuvasti ja oikeudenmukaisesti.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Teematilaisuudet työhyvinvoinnin ja työsuojelun toimintamalleista	39	36	25
Työpajat ja koulutustilaisuudet esihenkilöille		4	12
Suunnitelma ja koulutusohjelma konfliktitilanteiden sovitteluun			1

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	5,8	7,7	7,2
Määräaikaiset	1,4	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	7,2	7,7	7,2

Talous

Toiminta-alue

Talouden toiminta-alueeseen kuuluvat kaupungin taloustoiminnot, rahoitus ja hankintojen koordinointi. Talous tarjoaa tukea kaupungin koko taloushallinnossa ja siihen liittyvien tietoteknisten taloustyökalujen käytössä.

Talous	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	11 437 905	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Toimintakulut	- 865 766	- 835 493	- 883 353	- 883 353	- 883 353	- 886 832	- 890 345
Toimintakate	10 572 139	- 635 493	- 683 353	- 683 353	- 683 353	- 686 832	- 690 345

Toiminta 2026

Kaupungin hankinnat ja ulkoisesti rahoitetut hankkeet kytketään kaupungin johtamisjärjestelmään (Dashboard). Tämä helpottaa tiedon jakamista hankinnoista ja kehittämishankkeista, joissa kaupunki on mukana, sekä näiden näkyväksi tekemistä. Kytkemällä hankinnat johtamisjärjestelmään voidaan seurata helposti hankintojen euromääriä ja sitä, mihin toiminta-alueeseen ne liittyvät. Johtamisjärjestelmään laaditaan uusi kuukausittainen talousraportti, jotta kuukausittainen talouden seuranta on sekä kaupungin henkilöstön että luottamushenkilöiden saatavilla digitaalisesti.

Tärkeä osa toimintaa on digitaalisten prosessien jatkuva kehittäminen. Vuoden aikana aletaan valmistella työtä tekoälypohjaisen moduulin käyttöön ottamiseksi kaupungin laskujenhallintajärjestelmässä niin, että kaupungin saapuvien laskujen tiliöintiin voidaan jatkossa käyttää apuna tekoälyä. Tämän myötä tässä prosessissa voidaan vähentää manuaalisia resursseja.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje päivitetään vuoden aikana.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Otetaan käyttöön saapuvien laskujen tekoälypohjainen tiliöinti.

Yhteisten hallinnollisten taloustoimintojen hankinta kaupungin konserniyhtiöihin.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Ostolaskut	20 435	18 000	16 500
Myyntilaskut	30 535	28 000	23 500
Sähköisten myyntilaskujen osuus (%)	41,5	43	44
Tuotteiden määrä (kpl) verkkokaupassa (vuosittain)	6		30

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	5,1	5,0	5,8
Määräaikaiset	0,4	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,5	5,0	5,8

Hankkeet

Toiminta-alue

Kaupungin yksiköt tekevät ulkoista rahoitusta koskevia avustushakemuksia tunnistettujen tarpeiden perusteella ja käytettävissä olevien varojen puitteissa. Rahoittajien priorisoinnit vaikuttavat mahdollisuuteen käynnistää uusia panostuksia, ja jokainen hakemus laaditaan kaupungin tavoitteita ja strategisia linjauksia vastaavasti.

Hankkeet	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	1 004 823	845 381	592 229	592 229	592 229	592 229	592 229
Toimintakulut	-1 402 386	-1 280 122	- 981 970	- 981 970	- 981 970	- 986 907	- 991 897
Toimintakate	- 397 563	- 434 741	- 389 741	- 389 741	- 389 741	- 394 678	- 399 668

Toiminta 2026

Paraisten kaupunki toteuttaa parhaillaan useita (osittain) ulkoisesti rahoitettuja hankkeita, joiden laajuus ja kohdennus vaihtelevat. Yhteistä niille kaikille on tavoite edistää kaupungin visiota rohkeammasta, mutkattomammasta ja elinvoimaisemmasta Paraisesta.

Yksi isoista alulle pannuista hankkeista on elinkeinoelämän kehittämiseen ja saariston elinvoimaisuuteen keskittyvä CATTB (Coast & Archipelago TravelTech Boost). Myös työllisyyteen, innovointiin ja eri alojen väliseen yhteistyöhön liittyvät asiat ovat yleisesti olleet keskiössä.

Isojen ”panostusten” lisäksi on käynnissä useita pienempiä hankkeita, jotka kohdentuvat keskeisiin yhteiskunnan osa-alueisiin, kuten lapsiin ja nuoriin, hyvinvointiin, digitalisaatioon (mukaan lukien tekoäly), ympäristöön ja kestäväyyteen sekä kulttuuriin ja vapaa-aikaan. Tämä hankkeiden moninaisuus lisää eri kohderyhmien näkyvyyttä ja edistää sitä kautta elämänlaatua.

Tärkeä osa hanketyötä on kaupungin kehittämistarpeiden systemaattinen ja ennakoiva tunnistaminen sekä niiden kytkeminen relevantteihin rahoituslähteisiin ja niiden strategioihin. Hanketoiminnalla on keskeinen rooli verkostoitumisessa, osallistumisessa tapahtumiin/seminaareihin sekä yhteistyön syventämisessä ulkoisten toimijoiden kanssa seuraavaa ohjelmakautta silmällä pitäen.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Pitkäjänteisen ja kestävä kehityksen varmistamiseksi Paraisten on toimittava ulkoisen rahoituksen osalta ennakoivammin, laajennettava verkostojaan ja luotava uusia kumppanuuksia. Hankkeiden ei ole tarkoitus tuottaa tuloksia ainoastaan toteutusaikanaan, vaan myös luoda pysyviä vaikutuksia, jotka vahvistavat kaupungin kehitystä ja vetovoimaa.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	4,6	3,6	3,1
Määräaikaiset	13,9	9,9	7,8
Henkilötyövuodet yhteensä	18,5	13,5	10,9

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen perustehtäviin kuuluu yritysneuvonta ja -kehittäminen, vesi- ja joukkoliikenne, saaristokehitys, matkailu, markkinointi sekä työllisyyspalvelut.

Osaston tavoitteet

Elinkeinopalvelujen osaston tavoitteena on luoda elinvoimaa, pitovoimaa ja vetovoimaa Paraisilla tukemalla yrityksiä niiden liiketoiminnassa ja edistämällä elinkeinotoiminnan edellytyksiä, edistämällä työllisyyttä, lisäämällä Paraisten tunnettua ja luomalla positiivista mielikuvaa Paraisista niin asukkaille, yrityksille kuin matkailijoille sekä kehittämällä Paraisten saavutettavuutta. Elinkeinopalvelujen tavoitteena on kehittää myös saariston edellytyksiä osana kaupunkia, joukkoliikennettä sekä vesiliikennettä.

Strateginen hanke	Tavoite	Mittari	Toimenpide
Aloittavien yritysten tukeminen kannattavaksi yritystoiminnaksi	Paraislaisten yritysten liiketoiminta on taloudellisesti kannattavaa ja yritykset kehittyvät, mikä luo elinvoimaa Paraisille.	Prosenttiosuus yrityksistä, jotka ovat toiminnassa vielä kahden vuoden päästä perustamisesta	Uusyrityskeskuksen laatujärjestelmän jalkauttaminen toimintaan
Yritysystävällisyyden lisääminen Paraisilla	Parainen on yritysystävällinen kaupunki, jossa yritykset saava helposti ja vaivattomasti tietoa, apua ja tukea liiketoimintaansa ja sen kehittämiseen.	Elinvoimabarometrin tulos Lähettyjen infokirjeiden ja vastaanottajien määrä	Yrittäjyyden ykköskunta -koulutus henkilöstölle, joka palvelee yrityksiä Uutiskirjeen lähettäminen säännöllisesti kaikille paraislaisille aktiivisille yrityksille
Kansainvälisen matkailun lisääminen	Matkailusesonki pitenee, jolloin saariston elinvoima vahvistuu.	Matkailijoiden määrät kuukausittain Matkailutulo Valmis markkinointisuunnitelma	Yritysten liiketoiminnan kehittäminen vastaamaan kansainvälisten matkailijoiden kysyntää Yritysten digitaalisen osaamisen kehittäminen palveluiden kansainvälisen saavutettavuuden lisäämiseksi Matkailumarkkinointisuunnitelman tekeminen
Kestävän matkailun kehittäminen	Matkailun kasvu tapahtuu kestäväällä tavalla.	STF-sertifikaatin saaneiden yritysten määrä (STF = Sustainable Travel Finland)	Tiedotus, koulutus ja tuki sertifikaatin hakemiselle
Kunnan osuuden vähentäminen maksetuista työttömyysetuuksista	Kustannusten saaminen laskemaan 20 prosentilla	Kunnan osuus euroina kuukaudessa ja vuodessa	Työllisyysasiantuntijoiden panoksen ja prosessien optimointi

Strateginen hanke	Tavoite	Mittari	Toimenpide
	vuoteen 2026 mennessä		
Markkinointisuunnitelma	Parainen on houkutteleva, elinvoimainen ja positiivisesti erottuva paikka asua, yrittää ja vierailla.	Valmis markkinointisuunnitelma Valmis vuosikello	Markkinointisuunnitelman ja vuosikellon tekeminen Viestintäryhmän kouluttaminen tekemään markkinointia strategian mukaisesti
Saaristo-ohjelma	Elävän, saavutettavan ja kestävän saariston turvaaminen Paraisilla	Valmis saaristo-ohjelma	Saaristo-ohjelman kirjoittaminen

Osaston tuloslaskelma

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Elinkeinopalvelut							
Myyntituotot	123 249	149 250	438 990	438 990	438 990	438 990	438 990
Tuet ja avustukset	393 776	320 000	248 011	248 011	248 011	248 011	248 011
Muut toimintatuotot	134 874	134 000	130 000	130 000	130 000	130 000	130 000
Toimintatuotot	651 899	603 250	817 001	817 001	817 001	817 001	817 001
Henkilöstökulut	-1 024 614	-1 491 763	-1 490 317	-1 432 667	-1 432 667	-1 504 598	-1 519 021
Palvelujen ostot	-1 297 688	-1 721 496	-1 771 568	-1 771 568	-1 771 568	-1 771 568	-1 771 568
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41 634	-38 646	-31 204	-31 204	-31 204	-31 204	-31 204
Avustukset	-429 600	-890 604	-1 200 950	-1 200 950	-1 200 950	-1 200 950	-1 200 950
Muut toimintakulut	-513 520	-548 489	-549 950	-549 950	-549 950	-549 950	-549 950
Toimintakulut	-3 307 057	-4 690 998	-5 043 989	-4 986 339	-4 986 339	-5 058 270	-5 072 693
Toimintakate	-2 655 157	-4 087 748	-4 226 988	-4 169 338	-4 169 338	-4 241 269	-4 255 692

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	11,7	19,5	19,8
Määräaikaiset	2,1	2,7	1,3
Henkilötyövuodet yhteensä	13,8	22,2	21,1

Elinkeinot ja matkailu

Toiminta-alue

Elinkeinot ja matkailu on uusi yksikkö, joka perustettiin organisaatiomuutoksen yhteydessä kesällä 2024 ja vuonna 2025 yksikkö keskittyi uusien työskentelymallien rakentamiseen. Yksikön tärkein painopiste on Paraisten pito- ja vetovoimatekijöiden edistäminen niin asukkaille, matkailijoille kuin yrityksillekin. Tulomuutto on tärkein painopiste. Yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden toimintojen kanssa sekä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Elinkeinopalvelut hakee aktiivisesti hankerahoitusta kaupungin painopistealueiden kehittämisen tukemiseksi.

Elinkeinopalvelut kehittää Paraisten kaupungin elinkeinoelämää. Yksikkö palvelee kaupungin yrityksiä maksuttomalla yritysneuvonnalla sekä tuleville että jo toimiville yrityksille. Tuemme yhteistyötä ja verkostoitumista niin paikallisesti kuin kuntarajojen yli. Autamme yrityksiä kehittämään toimintaansa, löytämään rahoitusta toiminnan kehittämiseksi sekä löytämään sopivia toimitiloja. Toimimme tiiviissä yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa varmistaen osaavan työvoiman paikallisille yrityksille.

Matkailuelinkeinopalvelujen tavoitteena on tukea ja lisätä majoitus-, kahvila- ja ravintola-, aktiviteetti- sekä hyvinvointielinkeinon laadukasta ja kestävää palvelutarjontaa Paraisilla ja kasvattaa matkailun aktiivisuutta pääsesongin ulkopuolella. Kansainvälisten matkailijoiden määrä lisääntyy tällä hetkellä Pohjoismaissa. Kansainväliset matkailijat pidentävät sesonkia, viipyvät pidempään ja jättävät alueelle enemmän matkailutuloa kuin kotimaiset matkailijat, joten matkailun kehittäminen kohdentuu kansainvälisten matkailijoiden tarpeita vastaavan palvelutarjonnan luomiseen, mistä hyötyy samalla myös kotimainen matkailija. Matkailuelinkeino lisää saariston elinvoimaa, joka lisää saariston houkuttelevuutta ja asuttavuutta.

Elinkeinot ja matkailu	Tilinpäätös	Muutettu TA	Lautakunta Kaupunginjohtaja Kaupunginhallitus			Suunnitelma	Suunnitelma
	2024	2025	2026	2026	2026	2027	2028
Toimintatuotot	191 553	170 000	130 000	130 000	130 000	130 000	130 000
Toimintakulut	-1 484 555	-1 288 050	-999 264	-999 264	-999 264	-1 002 257	-1 005 277
Toimintakate	-1 293 002	-1 118 050	-869 264	-869 264	-869 264	-872 257	-875 277

Toiminta 2026

Jatkamme yhteistyötä Business Turun sekä A'Pelagon kanssa ja jalkautamme Uusyrityskeskukseen laatujärjestelmää yritysneuvontaamme. Parannamme Paraisten yritysystävällisyyttä ja helpotamme yritysten sijoittumista Paraisille kouluttamalla virkahenkilöstöämme yritysvaikutustietoiseen toimintaan ja luomme sujuvan palvelupolun yrityksille, jotka harkitsevat sijoittuvansa Paraisille. Teemme tiivistä yhteistyötä paikallisen yritysyhdistyksen, yrityskummien sekä ELY-keskuksen kanssa antaaksemme yrityksille räätälöityä apua, neuvoa ja tukea. Koulujen yrittäjyyskasvatus toimii luontevana polkuna yrittäjyyteen. Rakennamme sujuvat toimintakäytännöt työllisyyspalvelujen kanssa osaavan työvoiman saatavuuden takaamiseksi. Kehitämme yrityksille tarjottavien asiantuntijapalveluiden valikoimaa ja järjestämme koulutustilaisuuksia yritysten tarpeiden mukaisesti. Käymme aktiivista vuoropuhelua yrityskentän kanssa ja perustamme elinkeinoneuvoston, jonka jäsenenä toimivat paikalliset yritykset. Elinkeinoneuvosto toimii aktiivisena yritystoiminnan kehittäjänä Paraisilla. Tavoitteenamme on rakentaa yhteistyökumppaneiden sekä alueen yritysten kanssa yhteistyöverkosto Pargas Business Hub, joka toimii Paraisten yrityskentän yhteisenä foorumina. Lisäämme Paraisten elinvoimaisen yrityskentän näkyvyyttä viestinnän ja kuntamarkkinoinnin keinoin ja houkuttelemme aktiivisesti yrityksiä Paraisille.

Matkailuelinkeinon kasvu tullaan toteuttamaan ennakoiden ja kestäväällä tavalla. Tuemme yrittäjiä liiketoiminnan kehittämisessä tarjoamalla asiantuntijapalveluita ja koulutusta digiosaamisen ja talous- ja markkinointitaitojen kerryttämiseen sekä palvelumuotoiluun. Visit Turku Archipelago -omistajien välistä yhteistyötä tiivistetään entisestään, jotta työskentelemme yhteistä tavoitetta kohti yhteisesti sovittujen toimenpiteiden kautta. Matkailuelinkeinon yrityskehittäminen Paraisilla on kiinteä osa kaupungin yrityskehittämisen kokonaisuutta.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Paraisten yritys kentässä teollisuuden merkitys säilyy merkittävänä. Ne teollisuuden yrityksistä, jotka pystyvät investoimaan modernisointiin, automaatioon ja kestävään tuotantoon, tulevat menestymään. Palvelualojen osuus yritys kentässä tulee kasvamaan, erityisesti hoiva-, matkailu- ja kulttuuripalvelut. Uusien yritysten ja startupien määrä kasvaa, kun Uusyrityskeskuksen laatumääritelly työskentely on jalkautettu toimintaan ja Pargas Business Hubista on tullut yrittäjien toimiva verkosto. Yhteistyö Turun seudun ja saariston matkailun kehittämisessä tarjoaa kasvumahdollisuuksia kansainvälisessä matkailussa ja sinisen talouden yritys kentässä.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Prosenttiosuus yrityksistä, jotka ovat toiminnassa vielä kahden vuoden päästä perustamisesta			60
Elinvoimabarometrin tulos			3.0
Matkailijoiden määrät kuukausittain			Sesongin ulkopuolella +10 %
Välitön matkailutulo			49 milj.
STF-sertifikaatin omaavien yritysten määrä			15

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	5,5	4,9	4,6
Määräaikaiset	1,1	1,2	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	6,6	6,1	4,6

Työllisyyspalvelut

Toiminta-alue

Työllisyyspalvelut on osa elinkeinopalvelujen osastoa.

Työllisyyspalvelujen yleisenä tavoitteena on edistää alueen kasvua tukemalla paikkakunnan kilpailukykyä ja kasvumahdollisuuksia. Toimivan elinkeinoelämän edellytyksenä on, että yritykset voivat jatkossakin rekrytoida osaavaa työvoimaa ja ylläpitää nykyisen henkilöstön ammatillista osaamista sekä varautua reagoimaan nopeasti työmarkkinoiden signaaleihin.

1.1.2025 alkaen toteutettu TE-uudistus toi kunnille kokonaisvastuun lakisääteisten julkisten työvoimapalvelujen tuottamisesta. Kunnalle uusi viranomaistehtävä vahvistaa entisestään kuntien yrityspalveluja ja kunnat ovat saaneet uusia työkaluja työllisyyden edistämiseen.

Palvelut tulevat lähemmäksi kuntalaisia ja sekä yritys- että henkilöasiakkaat saavat neuvontaa ja ohjausta kaikissa työnhakuun, rekrytointiin ja osaamisen kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Työllisyyspalvelut	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	445 050	429 250	687 001	687 001	687 001	687 001	687 001
Toimintakulut	- 835 998	-2 079 839	-2 510 756	-2 453 106	-2 453 106	-2 517 895	-2 525 106
Toimintakate	- 390 948	-1 650 589	-1 823 755	-1 766 105	-1 766 105	-1 830 894	-1 838 105

Toiminta 2026

Turun työllisyysalueella Paraisten kaupunki on sopinut isäntäkunnan Turun kanssa paikallisten lähipalvelujen tarjoamisesta. Sen lisäksi Paraisten kaupunki on sopinut Kemiönsaaren kunnan kanssa lähipalvelujen tarjoamisesta myös Kemiönsaarella. Paraisten kaupunki ja Kemiönsaaren kunta muodostavat Turunmaan toiminta-alueen, jolla Turunmaan työllisyyspalvelut tarjoaa lakisääteisiä lähipalveluja työnhakijoille ja työnantajille. Paraisten kaupunki toimii Turunmaan työllisyyspalvelujen työnantajana. Työllisyyspalvelujen henkilöstö koostuu työllisyyspäälliköstä ja 6,5 työllisyysasiantuntijasta. Yksikköön kuuluu myös pakolaiskoordinaattori.

Vuoden 2026 tavoitteisiin kuuluu lakisääteisten työllisyyspalvelujen turvaaminen koko toiminta-alueella. Resurssit kohdennetaan kustannustehokkaimpiin toimenpiteisiin. Tämän lisäksi vahvistetaan työnantajapalveluja ja luodaan paikallinen työnantajapooli. Muut elinkeinopalvelut integroidaan työllisyyspalveluihin. Myös yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa parannetaan. Yhtenä tavoitteena on nopeuttaa työnhakijoiden ja työnantajien tarpeiden kohtaamista. Pitkäaikaistyöttömille ja vaikeasti työllistyville asiakkaille on löydettävä ratkaisuja.

Kesäkuussa 2025 Paraisten kaupungissa oli alueen matalin työttömyysprosentti (5,6). Siitä huolimatta kaupunki maksaa työttömistä asiakkaista edelleen korkeita maksuja, keskimäärin noin 70 000 euroa kuukaudessa. Merkittävä syy on se, että noin kolmannes Paraisten työttömistä on yli 700 päivää työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä, joiden työttömyyskorvauksista kaupunki maksaa puolet. Vaikeasti työllistyvien ja pitkäaikaistyöttömien asiakkaiden määrän vähentäminen vuonna 2026 on ensiarvoisen tärkeää.

Kehitetään "Paraisten malli" pitkäaikaistyöttömien määrän vähentämiseksi.

Pakolaisyksikkö

Pakolaisyksikössä työskentelee kaksi resurssia, joista pakolaiskoordinaattori on toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa ja pakolaisohjaaja on palkattu hankevaroilla helmikuun 2026 loppuun asti. Asiakkaat, joita on noin 128, jakautuvat näiden kahden resurssin kesken. Vuodeksi 2026 kaupungilla on ELY-keskuksen kanssa sopimus 5–10 kiintiöpakolaisen vastaanottamisesta.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien asiakkaiden sijoittamiseksi oikeanlaisten toimenpiteiden piiriin on löydettävä uusia ratkaisuja. Tällöin saadaan samalla vähennettyä asiakkaita, joista kaupunki maksaa eniten. Työkykyisille asiakkaille on löydettävä useampia työllistymisvaihtoehtoja avoimilta työmarkkinoilta. Yhteistyötä paikallisten työnantajien kanssa on näin ollen tärkeää vahvistaa.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Työttömyysprosentti			Elokuu 5,2 %
Kunnan osuus työttömyyskorvauksista			Keskimäärin 57 600 euroa kuukaudessa

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	1,0	8,5	8,5
Määräaikaiset	0,0	0,5	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	1,0	9,0	8,5

Saaristo ja joukkoliikenne

Toiminta-alue

Saaristo ja joukkoliikenne kehittää edellytyksiltään ja haasteiltaan omaleimaisen saariston elinolosuhteita laatimalla kaupungille saaristo-ohjelman ja seuraamalla sen toteutumista. Yksikkö keskittyy erityisesti fyysisen ja digitaalisen saavutettavuuden kysymyksiin, saariston erityislaatuisiin ympäristö- ja kestävyyskysymyksiin kestävän asumisen ja elinkeinoelämän mahdollistamiseksi sekä saariston varautumiskysymyksiin. Yksikkö harjoittaa edunvalvontaa ja yhteistyötä valtion viranomaisten kanssa saaristoasioissa. Saaristomeren biosfäärialue toimii yksikön alaisuudessa. Lisäksi yksikkö vastaa saaristokaupungin joukko- ja kutsuliikenteestä sekä osallistuu asukasreittien ja kaupungin aikaisemmin kehittämien matkailureittien (esimerkiksi Saariston rengastie, Pieni rengastie ja Pyhän Olavin merireitti) infran kehittämiseen sekä digitaalisen tiedottamisen kehittämiseen kaupungin digitaalisilla näytöillä yhteistyössä.

Saaristo ja joukkoliikenne	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintakulut	- 712 606	- 756 946	- 821 832	- 821 832	- 821 832	- 822 849	- 823 876
Toimintakate	- 712 606	- 756 946	- 821 832	- 821 832	- 821 832	- 822 849	- 823 876

Toiminta 2026

Yksikön painopistealueita vuonna 2026 ovat

- osallistamisprosessina toteutettavan kaupungin saaristo-ohjelman luomisen ja jalkauttamisen koordinointi sekä seurannan kehittäminen ja toimeenpano
- matkaketjujen kehittäminen sekä digitaalisesti että fyysisesti
- edunvalvonta uuden saaristolain parissa tehtävässä työssä
- mukanaolo Nauvon Satamasta satamaan -kasvuhankkeessa sekä Korppoon, Houtskarlin ja Iniön uuden Saarelta saarelle -kasvuhankkeen käynnistäminen
- kestävä asuminen ja yrittäjyys saaristo-olosuhteissa: vesiensuojeluun, puhtaanapitoon, luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastoon liittyvien hankkeiden alullepano ja niihin osallistuminen.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Tulevien vuosien nopeat muutokset kansallisessa lainsäädännössä, liikennebudjetissa ja hyvinvointialueen palveluissa tekevät strategisesta edunvalvonnasta ja selkeästä läsnäolosta välttämättömiä. Kaupungin tuleva saaristo-ohjelma asettaa yksikön työlle painopisteet ja prioriteetit, ja samaan aikaan on varmistettava edellytykset reagoida nopeasti mahdollisuuksiin ja uhakuviin. Vesiliikenteen uudet, pitkät sopimuskaudet luovat liikennejärjestelyjen osalta mahdollisuuksia uudelle ajattelulle, mikä tulee olemaan painopistealueena näiden vuosien ajan.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Väestö lautta- tai yhteysalusyhteyksien takana			2900
Väestö saarilla, joille ei ole fyysisiä yhteyksiä			25
Asuttujen saarten määrä			107
Henkilömatkojen määrä, Parainen–Turku-joukkoliikenne			281 000
Matkaketjujen parantamiseksi järjestettyjen kehittämistapaamisten määrä			4

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	0,2	1,2	1,4
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	0,2	1,2	1,4

Markkinointi

Toiminta-alue

Markkinointi vastaa kaupungin markkinoinnista, johon sisältyy sekä kuntalais- että matkailumarkkinointi. Markkinointi vastaa Paraisten kaupungin näkyvyydestä, tunnettuudesta sekä brändistä.

Kuntamarkkinoinnin tavoite on, että Parainen tunnistetaan laajemmin paikkana – tunnetasolla vetoava markkinointi lisää kiinnostusta ja näkyvyyttä. Lisäksi tavoitteena on Paraisten brändin selkeys ja tarinallisuus. Kaupungin toiminnoista viestitään yhtenäisellä ilmeellä ja se tunnistetaan Paraisten kaupungiksi. Sitoutamme asukkaan ja yrityksemme osaksi asukasmarkkinointia. Vahvistamme kotipaikkaylpeyttä ja tuomme esiin Paraisten oman äänen – tarinat luodaan yhdessä.

Matkailumarkkinoinnin tavoite on kasvattaa Paraisten alueen houkuttelevuutta matkailijoille ympärivuotisesti ja tuoda esille sen ainutlaatuisuus. Matkailumarkkinoinnin painopisteenä on saaristo, meri ja saaristoelämykset, kuitenkin unohtamatta Paraisten kaupunkimatkailukohteita. Matkailumarkkinointi noudattaa Paraisten kaupungin yhtenäistä ilmettä, brändiä ja tarinallisuutta.

Markkinointi	Tilinpäätös	Muutettu TA	Lautakunta	Kaupunginjohtaja	Kaupunginhallitus	Suunnitelma	Suunnitelma
	2024	2025					
Toimintatuotot	15 296	4 000	0	0	0	0	0
Toimintakulut	- 544 168	- 566 163	- 712 137	- 712 137	- 712 137	- 715 269	- 718 434
Toimintakate	- 528 872	- 562 163	- 712 137	- 712 137	- 712 137	- 715 269	- 718 434

Toiminta 2026

Kuntamarkkinoinnin avulla lisätään Paraisten kaupungin tunnettuutta, tunnistettavuutta ja positiivista mielikuvaa. Markkinoinnissa käytetään kampanjoita, joissa Parainen näyttäytyy tunteita herättävänä paikkana, ja hyödynnetään somekanavia tarinallisella sisällöllä. Messujen kautta tavoitamme oikeita kohderyhmiä sekä rakennamme PR- ja medianäkyvyyttä. Brändiviesti kirkastetaan koko organisaatiossa, jotta kaikki julkaisumme ovat linjassa kaupungin brändin kanssa. Tähän sisältyy visuaalisen ja sanallisen ohjeistuksen käyttöönotto sosiaalisessa mediassa, verkkosivuilla ja kampanjoissa. Asukasmarkkinoinnissa teemme tarinallisia sisältöjä paikallisista ja alueen erityispiirteistä sekä luomme tiiviit suhteet mediaan, minkä seurauksena Paraisista julkaistaan positiivisia media-artikkeleita, jotta Paraisten tunnettavuus lisääntyy ja alueelle muuttohalukkuus lisääntyy. Päivitämme myös PR-tuotteet ilmentämään kaupungin uutta strategiaa.

Matkailumarkkinoinnin tavoitteena on matkailusesongin pidennys, jolloin markkinointikampanjat sijoitetaan syksystä kevääseen. Matkailusesongin ulkopuolisista palveluista ja elämyksistä kootaan CATTB-hankkeen kautta näkyvä sisältöpaketti yhteistyössä yrittäjien kanssa. Sisältöpaketti sisältää valmiita sesonkituotteita (palveluita, aktiviteetteja) ja ne ovat digitaalisesti helposti saavutettavissa. Matkailumarkkinointi panostaa digitaalisen näkyvyyden ja löydettävyyden parantamiseen Paraisten kotisivujen ja matkailun verkkosivujen yhdistämisen myötä. Somekampanjoita luodaan eri sesongeille, käytetään vaikuttajayhteistyötä some-näkyvyyden lisäämiseksi sekä SEO ja artikkeleiden optimoimisella lisätään Paraisten näkyvyyttä ja löydettävyyttä. Matkailun uutiskirjeet lähetetään tilaajille säännöllisesti. Paraisten brändin kirkastaminen on tärkeää myös matkailumarkkinoinnissa, jotta se on linjassa Paraisten kaupungin brändiin. Keskitymme tarinallisiin sisältöihin paikallisista ja alueen erityispiirteistä. Visuaalinen ja sanallinen ohjeistus otetaan käyttöön somessa, verkkosivuilla ja kampanjoissa. Visit Turku Archipelago -omistajien välistä yhteistyötä tiivistetään entisestään, jotta työskentelemme yhteistä tavoitetta kohti yhteisesti sovittujen toimenpiteiden kautta.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Vuosina 2027–2028 kaupungin markkinoinnin keskeisenä tavoitteena on vahvistaa Parainen tunnettuutta ja vetovoimaa asuin- ja matkailupaikkana. Kaupungin brändiä kirkastetaan edelleen ja tarinallisuutta hyödynnetään tunteisiin vetoavalla asukas- ja matkailumarkkinoinnilla, jotta Parainen erottuu yhä selkeämmin kilpailussa asukkaista ja matkailijoista. Tulevaisuuden haasteina ovat kuitenkin koko maan tasolla vähenevä syntyvyys ja lisääntynyt kuolleisuus, jotka hidastavat asukasluvun kasvattamista. Näihin megatrendeihin vastataan vahvistamalla viestintää, joka tukee muuttohalukkuutta, kotipaikkaylpeyttä ja alueen houkuttelevuutta. Markkinoinnin avulla luodaan edellytyksiä kestäväälle kasvulle, joka perustuu kaupungin strategian arvoihin ja strategisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Seutukaupunkien vetovoimatutkimuksen mittari: Ulkoisen pehmeän vetovoimaindeksin keskiarvo		Vetovoimaindeksi, keskiarvo: 52	Vetovoimaindeksi, keskiarvo: 55
Muuttovetovoima ja pitovoima (koko kaupunkitasoinen mittari eikä pelkästään markkinointiyksikön mittari)		Muuttovetovoima: 2,8	3
Brändin yhtenäisyys auditoinnin %-luku			80

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	5,0	4,9	5,4
Määräaikaiset	1,0	1,0	0,2
Henkilötyövuodet yhteensä	6,0	5,9	5,6

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen osasto muodostuu seuraavista yksiköistä: hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori, kirjasto, kansalaisopisto ja kulttuuri ja vapaa-aika (kulttuuri-, museo- ja kotiseututoiminta, liikunta ja nuorisotyö). Osaston toiminnoilla on keskeinen merkitys kuntalaisten viihtyvyydelle, hyvinvoinnille ja elämänlaadulle.

Osaston tavoitteet

Tavoitteena on tarjota saavutettavia ja osallistavia toimintoja, jotka luovat yhteisöllisyyttä ja osallistumista ja edistävät paikkakunnan identiteetin vahvistamista. Yhteistyö erilaisten yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa, erityisesti kolmannella sektorilla, on ratkaisevan tärkeää, jotta kuntalaisille voidaan yhdessä tarjota mielekästä vapaa-aikaa ja mahdollisuuksia henkilökohtaiseen kehitykseen.

Osaston yleinen päämäärä on edistää yhteisöä, jossa asukkaat viihtyvät, voivat hyvin ja säilyttävät hyvän toimintakyvyn – ja muodostavat siten yhden kaupungin tärkeimmistä voimavaroista. Aktiiviset ja osallistuvat asukkaat puolestaan lisäävät yhteisön aktiivisuutta ja toimivat Paraisten lähettiläinä.

Lisäksi pyritään lisäämään osaston toimintojen ja palvelujen näkyvyyttä myös kunnan rajojen ulkopuolella. Tarkoituksena on vahvistaa Paraisten kaupungin profiilia ja vetovoimaa sekä pitkällä aikavälillä herättää kiinnostusta muuttaa Paraيسille.

Osaston toiminnoille on leimallista kunnioittava ja ystävällinen palvelu kuntalaisille. Aktiivista työtä tehdään osallisuuden vahvistamiseksi, asukkaiden kohtaamiseksi heidän arjessaan ja asukkaiden ajatusten ja ideoiden kuuntelemiseksi. Tämä vuoropuhelu muodostaa perustan toimintojen edelleen kehittämiseksi yhdessä. Vuoden aikana toteutetaan asiakastyytyväisyyskysely laadun ja parannuskohteiden varmistamiseksi.

Strateginen hanke	Tavoite	Mittari	Toimenpide
Kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen ja selkeyttäminen	Avoin, molemminpuolinen ja jäsenelty yhteistyö kunnan ja kolmannen sektorin välillä. Yhteistyö edesauttaa kolmannen sektorin roolin vahvistumista ja kuntalaisten hyvinvoinnin lisääntymistä.	Asiakastyytyväisyys	Yhdistysohjelma
Kirjastojen roolin kehittäminen	Kirjastot nähdään luonnollisina kohtaamispaikkoina ja paikkoina, joissa kuntalaiset saavat pääsyn tietoon.	Kirjastojen käytön lisääntyminen	Luodaan edellytykset kohtaamisille, aktiviteeteille, henkilökohtaiselle kehitykselle, työlle ja opiskelulle kirjastoissa.
Paikkakunnan profiilin vahvistaminen vetovoimaisena ja aktiivisena kaupunkina	Osallistetaan kaupunkilaisia, kolmatta sektoria ja elinkeinoelämää, lisään yhteenkuuluvuutta.	Toimijoiden ja osallistujien määrä	Perustetaan kaupunkifestivaali.

Osaston tuloslaskelma

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut							
Myyntituotot	55 884	40 500	51 500	51 500	51 500	51 500	51 500
Maksutuotot	137 980	161 500	129 000	129 000	129 000	129 000	129 000
Tuet ja avustukset	67 240	130 500	141 700	141 700	141 700	141 700	141 700
Muut toimintatuotot	92 749	103 721	63 900	63 900	63 900	63 900	63 900
Toimintatuotot	353 853	436 221	386 100	386 100	386 100	386 100	386 100
Henkilöstökulut	-2 095 126	-1 943 020	-1 977 968	-1 999 342	-1 999 342	-1 997 242	-2 016 712
Palvelujen ostot	- 896 116	- 931 447	- 918 414	- 918 414	- 918 414	- 918 414	- 918 414
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 176 830	- 191 561	- 195 210	- 195 210	- 195 210	- 195 210	- 195 210
Avustukset	- 303 500	- 310 175	- 312 175	- 304 655	- 304 655	- 312 175	- 312 175
Muut toimintakulut	-2 113 496	-2 042 700	-2 224 772	-2 218 019	-2 218 019	-2 224 773	-2 224 773
Toimintakulut	-5 585 068	-5 418 903	-5 628 539	-5 635 640	-5 635 640	-5 647 814	-5 667 284
Toimintakate	-5 231 215	-4 982 682	-5 242 439	-5 249 540	-5 249 540	-5 261 714	-5 281 184

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	27,0	26,6	28,3
Määräaikaiset	19,5	7,5	3,9
Henkilötyövuodet yhteensä	46,5	34,1	32,2

Hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori

Toiminta-alue

Toiminta-alue muodostuu hyvinvointiasioihin liittyvästä työstä ja sen yhdyspinnoista hyvinvointialueelle, nuorten paja Aktivasta ja etsivästä nuorisotyöstä sekä kolmannen sektorin kanssa tehtävästä työstä.

Hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	16 344	95 000	95 000	95 000	95 000	95 000	95 000
Toimintakulut	- 452 294	- 353 499	- 451 635	- 482 336	- 482 336	- 454 786	- 457 967
Toimintakate	- 435 950	- 258 499	- 356 635	- 387 336	- 387 336	- 359 786	- 362 967

Toiminta 2026

Vuonna 2026 vahvistetaan yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Yhdistysohjelmaa korostetaan yhteistyön kehittämisen välineenä. Kaupungin organisaatioon luodaan rakenteita hyvinvointiasioiden parissa tehtävän työn vahvistamiseksi. Vuoden aikana laaditaan hyvinvointisuunnitelma kaudelle 2026–2029.

Nuorten paja Aktivalla on kaksi toiminta-aluetta: ohjaava paja ja luova starttipaja, jotka tarjoavat alle 29-vuotiaille paraislaisille nuorille sekä ryhmätoimintaa että yksilöllistä ohjausta keskittyen tulevaisuuden suunnitteluun. Kaikki nuoret aloittavat jaksonsa ohjaavassa pajassa osallistumalla yksilölliseen ohjaukseen. Ohjaava paja toimii seinättömänä työpajana ja toteuttaa matalan kynnyksen toimintaa. Toiminta on avointa kaikille nuorille, jotka tarvitsevat neuvoa, tukea ja toimintaa, ja lähtökohtana on nuori itse. Yksi tavoitteista on, että nuori kokee olevansa osallinen omaan elämäänsä ja osa yhteiskuntaa. Yhteistyöverkosto, Varha, työllisyyspalvelut ja muut viranomaiset ovat tärkeä osa työtä. Luovaan starttipajaan tullaan sopivien sopimusmuotojen kautta. Starttipajan sisältö vaihtelee käsittöistä elämänhallintaan, ja sisältö heijastaa nuoren tarpeita ja toiveita.

Etsivä nuorisotyöntekijä pyrkii tavoittamaan alle 29-vuotiaat nuoret, ja erityisesti ne, jotka eivät opiskele tai ole töissä, muun muassa yhteistyöverkostojen kautta tai ottamalla nuoriin yhteyttä suoraan. Yksilöllinen ohjaus on keskeinen osa etsivää työtä, ja työmuotona ovat yhteiset tapaamiset noin kerran viikossa. Tulevaisuudensuunnitelmia laaditaan nuoren edellytysten ja toiveiden pohjalta, ja suunnitelmat voivat sisältää kaikkea työstä/opiskelusta vapaa-ajantoimintaan. Tavoitteena on, että nuori osallistuu yhteiskuntaan. Etsivä nuorisotyöntekijä tekee aktiivista yhteistyötä muun muassa sosiaalityön/perhetyön, koulutustahojen, työllisyyspalvelujen ja vanhempien kanssa ja osallistuu Axxellissa ja lukiossa kahvivilittuntitoimintaan yhteistyössä nuorisotyön kanssa.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Hyvinvointityötä kokonaisuutena korostetaan kaikilla osastoilla ja kaikissa toimintayksiköissä. Työ nähdään verkostotyönä, jossa julkiset toimijat, kolmas sektori ja myös paikalliset yritykset ovat tärkeässä roolissa. Erilaisia ajankohtaisia, asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavia ilmiöitä seurataan paikallisesti ja valtakunnallisesti. Haasteena on muun muassa reagoida ajoissa ja tehokkaasti ihmisten hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin. On tärkeää kehittää erilaisia tiedotuskanavia, jotta hyvinvointityö tavoittaa mahdollisimman suuren osan asukkaista.

Aktivan toiminta perustuu nuorten tarpeisiin, oman tulevaisuudensuunnitelman suunnitteluun ja toteuttamiseen niin, että he saavat tukea ja mahdollisuuksia työllistymiseen. Puolet tavoittamistamme nuorista tulevat Aktivaan suoraan, ilman viranomaiskontaktia. Toimintamme sisältöä kehitetään jatkuvasti nuorten edellytysten ja yhteiskunnan muutosten pohjalta. Haasteet muodostuvat siitä, jos toimintaamme tarvitsevien nuorten määrä kasvaa merkittävästi, sekä siitä, onko meillä riittävästi resursseja tarjota nuorille heidän tarvitsemaansa tukea. Tarvitsemme myös uusia sopimusmuotoja nuorille, jotka osallistuvat luovaan starttipajaan, ja olemme jo käyneet keskusteluja vaihtoehtoisista sopimuksista, jotka hyödyttäisivät osallistujia. Ulkoisen rahoituksen eli aluehallintovirastolta/opetus- ja kulttuuriministeriöltä saatavan valtionavustuksen määrä riippuu siitä, kuinka paljon ministeriöllä on jaettavana nuorisotoimintaan. Toistaiseksi on sanottu, että nuorten toimintaan tullaan edelleen panostamaan, mikä tarkoittaa, että valtionavustukset jatkuvat entisenlaisina.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Nuorten paja Aktiva, ohjaava paja, asiakaskäyntien määrä			700
Nuorten paja Aktiva, luova starttipaja, asiakastyöpäivät			700
Etsivä nuorisotyö, asiakaskäyntien määrä			550
Aktivan muuhun toimintaan osallistuvien nuorten määrä (Sesonkistartti, kaupungin nuoret arvotut kesätyöntekijät ja kesätyösetelit, kouluyhteistyö)			500
Hyvinvointityön valtionosuus (HYTE-kerrointa varten)	291 600 €		320 000 €

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	6,0	5,0	5,8
Määräaikaiset	9,9	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	15,9	5,0	5,8

Kulttuuri ja vapaa-aika

Toiminta-alue

Toiminta-alueeseen kuuluvat seuraavat toiminnot: kulttuuri, museo- ja kotiseututoiminta, liikunta ja nuorisotyö. Toiminnot ovat tärkeä osa kaupungin yleistä ja kohdennettua hyvinvointityötä, ja organisaatiouudistuksen jälkeen nämä molemmat yksiköt kuuluvat samaan osastoon, mikä tuottaa hyviä synergiaetuja jo vuonna 2025.

Kulttuuri ja vapaa-aika	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	175 480	196 221	143 100	143 100	143 100	143 100	143 100
Toimintakulut	-2 856 117	-2 846 527	-2 883 519	-2 863 546	-2 863 546	-2 889 270	-2 895 077
Toimintakate	-2 680 637	-2 650 306	-2 740 419	-2 720 446	-2 720 446	-2 746 170	-2 751 977

Toiminta 2026

Avustushakemusten käsittelyn tehostaminen rekisteröimällä hakemukset automaattisesti Dynasty-järjestelmään. Paraisten kaupungin nuorisotyön perussuunnitelman laatiminen. Nuorisokysely toiminnasta. Nuorisotyön uudelleenjärjestely. Kaupungin elinvoimaa, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevien tapahtumien perustaminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ikäihmisten hyvinvoinnin tukeminen kulttuuripalvelujen avulla.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Se, että sekä lapset että aikuiset liikkuvat nykyään liian vähän, nukkuvat liian vähän ja syövät epäterveellisesti, on johtanut siihen, että ylipaino on kasvava ongelma. Samaan aikaan mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet, erityisesti teini-ikäisten tyttöjen keskuudessa. Puutteelliset terveystottumukset, lisääntyvät mielenterveysongelmat ja kasvavat sosioekonomiset erot vaikuttavat negatiivisesti sekä lapsiin että nuoriin. Tämä tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa tarvitaan yhä enemmän yksilöllistettyä ja pienryhmille mukautettua toimintaa riskiryhmiin kuuluville. Haasteena on myös tavoittaa nämä yksilöt ja onnistua houkuttelemaan heidät mukaan eri toimintoihin. Yksikön on enenevässä määrin otettava huomioon nämä haasteet ja sopeuduttava niihin, ja tämä tulee tehdä yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten koulujen ja kolmannen sektorin kanssa.

Kaupungin strategian mukaan paikkakunnan tulee kasvaa ja houkutella tulomuuttajia, ja tällöin meidän on tuotava esille myös mahdollisuus oivallisiin vapaa-ajanaktiviteetteihin paikkakunnalla. Lisäksi on luotava tapahtumia, jotka osoittavat paikkakunnan olevan aktiivinen ja elävä. Tapahtumien tulee osallistaa kuntalaisia, kolmatta sektoria, elinkeinoelämää ja muita toimijoita.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Kulttuuritapahtumien osallistujamäärä	16 500	16 500	17 000
Ikäihmisille suunnatun toiminnan osallistujamäärä		2 000	2 500
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	175 000	165 000	168 000
Lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan osallistujamäärä	6 580	10 000	13 000

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	8,3	7,9	7,8
Määräaikaiset	6,6	6,4	3,8
Henkilötyövuodet yhteensä	14,9	14,3	11,6

Kirjasto

Toiminta-alue

Paraisten kaupungissa on kuusi kirjastoa: Paraisilla, Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa, Iniössä ja Utössä. Nauvon, Korppoon, Houtskar ja Iniön kirjastot ovat avoinna päivittäin klo 8–21 itsepalveluperiaatteella. Paraisten kaupunki on mukana Blanka-kirjastoyhteistyössä yhdessä Kemiönsaaren kunnan kanssa. Kirjastotoimintaa säätelee kirjastolaki (1492/2016). Yleisten kirjastojen tehtävänä on tarjota pääsy tietoon, ylläpitää monipuolista ja ajantasaista kokoelmaa sekä edistää lukemista, monipuolista lukutaitoa ja yhteiskunnallista vuoropuhelua. Kirjasto edistää yhteisöllisyyttä, aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kirjasto	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	16 199	17 000	17 000	17 000	17 000	17 000	17 000
Toimintakulut	-1 498 446	-1 452 721	-1 519 673	-1 519 673	-1 519 673	-1 525 268	-1 530 923
Toimintakate	-1 482 247	-1 435 721	-1 502 673	-1 502 673	-1 502 673	-1 508 268	-1 513 923

Toiminta 2026

Kirjasto leikkaa kulujaan vuonna 2026. Leikkaukset on suunniteltu niin, että ne vaikuttaisivat kaupungin asukkaisiin mahdollisimman vähän. Näkyvät säästötoimet kohdistuvat kirjaston aineistohankintoihin (eli kirjallisuus, aikakauslehdet ja audiovisuaalinen aineisto). Myös muita menoja, jotka eivät näy suoraan kirjaston käyttäjille, on käyty läpi ja minimoitu. Priorisoimme yhteistyön päiväkotien ja koulujen kanssa.

Kirjasto työskentelee vuonna 2026 tekoälyhankkeen parissa ja koordinoi Paraisten kaupungin lukutaitostrategian suunnitteluhanketta.

Liitytään Kansalliseen e-kirjastoon, kustannus n. 10 000 €.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Kirjaston toiminta on vakaata, mutta mahdolliset tulevat leikkaukset vaikuttaisivat toimintaan merkittävästi ja johtaisivat vaikeisiin priorisointeihin.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Fyysiset käynnit	128 757	100 000	110 000
Lainojen kokonaismäärä	188 680	170 000	180 000
Käynnit blanka.fi-sivustolla	79 025	70 000	80 000

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	10,3	11,3	11,3
Määräaikaiset	1,9	0,1	0,1
Henkilötyövuodet yhteensä	12,2	11,3	11,3

Kansalaisopisto

Toiminta-alue

Skärgårdens Saariston Kombi on kaksikielinen kansalaisopisto, joka järjestää toimintaa sekä suomeksi että ruotsiksi. Opisto pyrkii edistämään jatkuvaa oppimista ja tarjoamaan Paraisten kaupungin kaikkien kunta-alueiden asukkaille mahdollisuuden monipuoliseen kehittymiseen ja hyvinvointiin. Opiston tehtävänä on vastata sekä alueellisiin että paikallisiin tarpeisiin ja tarjota mahdollisuuksia omatoimiseen oppimiseen ja kansalaistaitojen kehittämiseen. Opetusta järjestetään päiväsaikaan, iltaisin ja viikonloppuisin, ja sitä tarjotaan pitkinä kursseina, intensiivikursseina, etäopetuksena ja verkkokursseina. Opiston kurssit ovat avoimia kaikille taustasta tai aiemmasta koulutuksesta riippumatta. Tämä tarkoittaa sitä, että kursseille voi osallistua kuka tahansa, mikä edistää osallistavaa ja monipuolista oppimisympäristöä.

Opisto järjestää vuosittain 450–550 kurssia ja noin 8 000–9 000 opetustuntia ja palkkaa 150–200 opettajaa.

Kansalaisopisto	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	145 830	128 000	131 000	131 000	131 000	131 000	131 000
Toimintakulut	- 778 211	- 766 156	- 773 712	- 770 085	- 770 085	- 778 490	- 783 317
Toimintakate	- 632 380	- 638 156	- 642 712	- 639 085	- 639 085	- 647 490	- 652 317

Toiminta 2026

Toimintavuonna 2026 Skärgårdens Saariston Kombi jatkaa työskentelyä saman yleisen tavoitteen saavuttamiseksi kuin vuonna 2025 – edistää kuntalaisten hyvinvointia. Opisto haluaa tarjota Paraisten, Nauvon, Korppoon, Houtskarın ja Iniön asukkaille mahdollisuuden kehittää itseään ja hankkia uutta tietoa joko yksilöllisesti tai yhdessä muiden kurssilaisten kanssa kursseilla, jotka toteutetaan lähiopetuksena tai etänä. Kansalaisopiston tehtävänä on edistää kurssilaisten monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia.

Työmme lähtökohtana on kurssilaisten monipuolisen kehittymisen ja hyvinvoinnin tukeminen. Kuuntelemme tarkasti asukkaiden tarpeita ja toiveita ja seuraamme jatkuvasti sekä paikallisia että maailmanlaajuisia trendejä voidaksemme tarjota ajankohtaisia ja relevantteja kursseja. Yhteistyö opiston nykyisten ja uusien opettajien sekä paikallisten toimijoiden kanssa on tärkeä osa toimintaamme, ja haluamme jatkaa sen kehittämistä ja vahvistamista vuoden aikana.

Samanaikaisesti keskitymme vuonna 2026 erityisesti uusien kohderyhmien tavoittamiseen. Haluamme vahvistaa näkyvyyttämme kehittämällä imagoamme ja parantamalla markkinointiamme. Tavoitteena on laajentaa toimintaamme ja tavoittaa ne asiakasryhmät, joita emme nykyisin tavoita, luodaksemme entistäkin osallistavamman ja saavutettavamman kansalaisopiston koko saaristoon.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Jotta voimme tulevaisuudessakin tarjota monipuolisen kurssivalikoiman, meidän on tarkasteltava toimintaamme ja työtapojamme huolellisesti. Taloudellisten raamien odotetaan kiristyvän, mikä merkitsee sitä, että meidän on löydettävä uusia tapoja työskennellä tehokkaasti ja priorisoida resurssejamme. Se voi merkitä sitä, että meidän on arvioitava kurssitarjontaa uudelleen, kehitettävä yhteistyötä ja löydettävä joustavampia ratkaisuja asukkaiden tarpeisiin vastataksemme.

Analysoimalla ja mukauttamalla toimintaamme säännöllisesti voimme varmistaa, että voimme rajallisellakin budjetilla edelleen tarjota laadukkaita ja relevantteja kursseja. On tärkeää, että kuuntelemme tarkasti osallistujien toiveita ja olemme avoimia uudenaikaisille työtavoille, jotta voimme edelleen olla tärkeä voimavara kuntalaisille myös haastavina aikoina.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Kansalaisopiston osallistujat (netto)	2211	2400	2400
Kansalaisopiston osallistujat (brutto)	5059	5100	5100

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	2,4	2,4	3,4
Määräaikaiset	1,1	1,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	3,5	3,4	3,4

Sivistys

Sivistysosaston toimintaan kuuluu ruotsinkielinen ja suomenkielinen varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus ja lukiokoulutus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta. Osasto jakautuu kolmeen yksikköön: varhaiskasvatus, ruotsinkielinen koulutus ja suomenkielinen koulutus.

Osaston tavoitteet

Sivistysosasto jatkaa laadukkaan pedagogisen toiminnan tarjoamista paraislaisille lapsille ja nuorille. Lisäämme näkyvyyttämme ulkoisesti ja sisäisesti. Toiminta sopeutetaan lapsi- ja oppilasennusteisiin tarkistamalla rakenteita ja yhteistyökuvioita.

Strateginen hanke	Tavoite	Mittari	Toimenpide
Viestintäsuunnitelma	Kehitetään ja lisätään osaston näkyvyyttä ja viestintää ulkoisesti ja sisäisesti.	Suunnitelma otetaan käyttöön syyslukukaudesta 2026 alkaen.	Laaditaan sivistysosaston toiminnoille mukautettu suunnitelma kaupungin viestintäsuunnitelman pohjalta. Suunnitelma sisältää linjaukset muun muassa sosiaalisen median käytöstä.
Kielistrategia	Kehitetään kieliyhteistyötä ja kielirikasteista toimintaa varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.	Päivitetty kielipolku otetaan käyttöön syyslukukaudesta 2026 alkaen.	Päivitetään varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen kielipolku.

Osaston tuloslaskelma

Tuloslaskelma	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Sivistys							
Myyntituotot	878 392	662 626	687 384	687 384	687 384	687 384	687 384
Maksutuotot	641 768	642 850	579 800	579 800	579 800	579 800	579 800
Tuet ja avustukset	143 238	53 550	59 050	59 050	59 050	59 050	59 050
Muut toimintatuotot	126 396	81 100	158 320	158 320	158 320	158 320	158 320
Toimintatuotot	1 789 793	1 440 126	1 484 554	1 484 554	1 484 554	1 484 554	1 484 554
Henkilöstökulut	-21 709 981	-21 953 159	-22 348 199	-22 348 199	-22 348 199	-22 566 313	-22 786 607
Palvelujen ostot	-7 792 558	-8 070 024	-8 230 844	-8 230 844	-8 230 844	-8 230 844	-8 230 844
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 738 981	- 799 140	- 751 645	- 751 645	- 751 645	- 751 645	- 751 645
Avustukset	- 413 102	- 446 400	- 380 500	- 380 500	- 380 500	- 380 500	- 380 500
Muut toimintakulut	-8 256 305	-8 324 273	-9 488 678	-9 488 678	-9 488 678	-9 488 678	-9 488 678
Toimintakulut	-38 910 927	-39 592 996	-41 199 866	-41 199 866	-41 199 866	-41 417 980	-41 638 274
Toimintakate	-37 121 133	-38 152 870	-39 715 312	-39 715 312	-39 715 312	-39 933 426	-40 153 720

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	302,5	332,7	336,4
Määräaikaiset	137,1	77,2	62,1
Henkilötyövuodet yhteensä	439,6	409,9	398,5

Ruotsinkielinen koulutus

Toiminta-alue

Ruotsinkielinen koulutus tarjoaa laadukasta ruotsinkielistä perusopetusta ja lukiokoulutusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Perusopetuksessa toimii yhdeksän koulua, joista kolme on yhtenäiskouluja, ja toisella asteella toimii Pargas svenska gymnasium. Koulut osallistuvat valtakunnallisiin ja alueellisiin verkostoihin.

Ruotsinkielinen koulutus	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	301 824	227 936	278 639	278 639	278 639	278 639	278 639
Toimintakulut	-16 775 726	-17 038 458	-18 347 294	-18 347 294	-18 347 294	-18 443 170	-18 539 999
Toimintakate	-16 473 902	-16 810 522	-18 068 655	-18 068 655	-18 068 655	-18 164 531	-18 261 360

Toiminta 2026

Työ toiminnan sopeuttamiseksi vähentyneeseen oppilasmäärään jatkuu. Sunnanbergs skola suljetaan 1.8.2026. Sulkemista suunnitellaan ja oppilaita valmistellaan koulun vaihtumiseen kevään aikana. Toiminnan tehostamiseksi koulujen välinen yhteistyö lisääntyy ylipäättään sekä hallinnollisesti että opetuksellisesti.

Koulujen toiminnassa painottuu vuoden aikana oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus. Opetussuunnitelma on päivitetty ja sen jalkauttaminen jatkuu, mikä merkitsee suuria muutoksia toimintakulttuuriin. Henkilöstöryhmien välinen yhteistyö on keskeistä ja tuen kehittäminen vaatii uusia toimintatapoja.

Työ arviointikulttuurin kehittämiseksi jatkuu ja sen tavoitteena on lisätä oppilaiden ja huoltajien osallisuutta.

Malms skolassa alkaa peruskorjauksen viimeinen vaihe. Syksystä 2026 alkaen kaikki vuosiluokat siirtyvät takaisin omaan koulurakennukseen. Syksystä 2027 alkaen koulu voi kokonaisuudessaan toimia terveellisissä, ajanmukaisissa ja tarkoituksenmukaisissa tiloissa.

Bravassa jatketaan yhteistyön kehittämistä kielirajan ylitse neljän koulun ja Axxellin/Optiman välillä.

Yhteistyö Saaristomerren Unesco-biosfäärialueen kanssa jatkuu ja syvenee, muun muassa yrittäjyyspanostuksen muodossa.

Pargas svenska gymnasiumissa opiskelijamäärä jatkaa kasvuaan alueen suurten ikäluokkien ansiosta, mikä puolestaan lisää kustannuspainetta.

Kielirajan ylitse tehtävää yhteistyötä kehitetään ja laaditaan uusi kielistrategia.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Työ sivistysosaston toiminnan näkyväksi tekemiseksi ulkoisesti ja sisäisesti priorisoidaan. Vähentynyt oppilasmäärä aiheuttaa jatkotoimia toiminnan ja rakenteiden sopeuttamiseksi muuttuneeseen tilanteeseen samalla kun tavoitteena on laadun säilyminen hyvänä. Positiivinen opiskelijamäärän kehitys lukiokoulutuksessa jatkuu, ja opiskelijamäärän odotetaan kasvavan tulevina vuosina.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Perusopetus:			
Oppilaiden määrä	957	939	905
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,4	2,47	2,54
Lukiokoulutus:			
Opiskelijoiden määrä	174	183	202
Vuosiviikkotunnit/opiskelija	1,75	1,67	1,65
€/oppilas, perusopetus	14 476	14 749	16 312
€/opiskelija, lukio	10 504	9 328	11 462
Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	126,6	129,6	136,0
Määräaikaiset	51,8	39,1	27,4
Henkilötyövuodet yhteensä	178,4	168,7	163,4

Suomenkielinen koulutus

Toiminta-alue

Suomenkielinen koulutus tarjoaa laadukasta perusopetusta ja lukiokoulutusta paraislaisille lapsille ja nuorille. Toiminta kattaa Paraisten kunta-alueen kolme peruskoulua ja lukion sekä Ulkosaariston ja Utön koulut. Koulut ovat verkostoituneet Turun ympäristökuntien kanssa opetuksen ja oppimisen kehittämisessä. Yhteistyöstä mainittakoon kouluun kiinnittyminen ja sitouttava kouluyhteistyö sekä oppimisen tuki.

Suomenkielinen koulutus	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	669 718	600 590	624 615	624 615	624 615	624 615	624 615
Toimintakulut	-9 878 996	-10 029 206	-10 353 137	-10 353 137	-10 353 137	-10 409 036	-10 465 500
Toimintakate	-9 209 278	-9 428 616	-9 728 522	-9 728 522	-9 728 522	-9 784 421	-9 840 885

Toiminta 2026

Laadukkaan opetuksen kulmakiviä ovat riittävä opettajien ja muun henkilökunnan määrä, oppisen tuki erilaisille oppijoille ja toimiva oppimisympäristö. Vuonna 2026 perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa oppimisen tukea toteutetaan eri tavalla kuin aikaisemmin laki- ja opetussuunnitelmauudistusten takia. Näissä uudistuksissa keskeistä on koulujen toimintakulttuuriin muutos kohti yhteisöllisempää koulua ja opetusta. Kaikki koulut tekevät yhteistyötä ruotsinkielisen koulutuksen koulujen kanssa, vuosiluokkien 1-6 koulut myös esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Näin oppilaan koulupolulla sujuvat siirtymiset toteutuvat. Paraistenseudun koulun ja Paraisten lukion toimintakulttuuria rakennetaan yhteistyössä Sarlinin koulun ja Pargas svenska gymnasiumin kanssa. Henkilöstön täydennyskoulutuksessa painottuvat oppimiseen tukeen liittyvät asiat. Opettajien ja henkilöstön työtehtävät useammassa yksikössä ja liikkuminen eri koulujen välillä lisääntyvät oppilasmäärän vähenemisen takia. Yhteistyötä Kaarinan kaupungin ja laajamittaisen kaksikielisen opetuksen toteuttamisen kanssa viritellään.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Opetukseen liittyvän kehittämistoiminnan suurin haaste kohdistuu oppilasmäärän vähenemiseen, joka näkyy jo nyt vuosiluokkien 1-6 kouluissa. Miten sopeutetaan toisiinsa laadukas opetus ja oppilasmäärien lasku? Laadukas aineopetus erityisesti ulkosaaristossa on iso haaste, johon etäopetuksen laajempi ja monipuolisempi käyttö toisi ratkaisun. Lukiokoulutuksessa opiskelijamäärä todennäköisesti kasvaa, mutta opiskelijat tarvitsevat entistä enemmän tukea koulunkäyntiinsä. Yhteistyö Bravan koulujen ja Axxellin kesken on jatkuvaa ja säännöllistä. Henkilökunnan koulutus varmistaa laadukkaan opetuksen turvallisessa oppimisympäristössä. Koulurakennusten kunnosta tulee huolehtia ja ennakoida mahdolliset tulevat korjaustarpeet.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Perusopetus:			
Oppilaiden määrä	598	569	511
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,2	2,31	2,46
Lukiokoulutus:			
Opiskelijoiden määrä	70	75	79
Vuosiviikkotunnit/opiskelija	2,8	2,53	2,41
€/oppilas, perusopetus	13 504	13 792	15 831
€/opiskelija, lukio	12 443	10 798	12 967
Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	78,3	77,1	76,3
Määräaikaiset	27,8	15,7	17,3
Henkilötyövuodet yhteensä	106,1	92,7	93,6

Varhaiskasvatus

Toiminta-alue

Paraisten kunta-alueella varhaiskasvatustoimintaa järjestetään päiväkodeissa, perhepäiväkodeissa ja perhepäivähoitajien kodeissa. Nauvon, Korppoon, Houtskarín ja Iniön kunta-alueilla toimintaa järjestetään päiväkodeissa. Utössä toimintaa järjestetään perhepäivähoitajan kotona.

Varhaiskasvatus	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	818 252	611 600	581 300	581 300	581 300	581 300	581 300
Toimintakulut	-12 256 205	-12 525 332	-12 499 435	-12 499 435	-12 499 435	-12 565 774	-12 632 775
Toimintakate	-11 437 953	-11 913 732	-11 918 135	-11 918 135	-11 918 135	-11 984 474	-12 051 475

Toiminta 2026

Riittävä henkilöstömäärä, toimiva oppimisympäristö ja riittävä tuki jokaiselle lapselle muodostavat peruskivet laadukkaalle varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle. Varhaiskasvatuksessa jatketaan oppimisympäristön ja toimintakulttuurin muokkaamista niin, että jokaisella lapsella on hyvä päivä ja hän saa kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa kannalta tarvitsemansa tuen. Tämän työn tukena käytetään Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen avaimia. Niin sanotut laadun avaimet tukevat henkilöstöä kaikille lapsille yhdenvertaisen ja osallistavan oppimisympäristön kehittämisprosessissa. Oppimisympäristössä, jossa lapsi saa olla osallisena toiminnan suunnittelussa, jossa etsitään ratkaisuja fyysisestä ja psyykkisestä ympäristöstä, jossa toimintaa mukautetaan joustavasti ja jossa painotetaan ulkopedagogiikkaa, lapsi saa mahdollisuuden kehittyä ja oppia.

Ääneen lukemiseen tehdään panostus päiväkodeissa ja perheissä. Päiväkotien eteiskirjastoja kehitetään yhdessä kirjaston kanssa. Eteiskirjastosta perheet voivat lainata kirjoja kotiin.

Esiopetusryhmät voivat vuonna 2026 edelleen osallistua neljään luontokoulupäivään. Satujen, leikin, liikkeen ja taiteen kautta lapset ja henkilöstö saavat seurata vuodenaikojen vaihtelua luonnossa, samalla kun ekologiset ilmiöt tulevat tutuiksi käytännössä.

Koivuhaan päiväkodin laajennus valmistuu kevätlukukauden 2026 aikana ja uudet tilat otetaan käyttöön 1.8.2026. Kirjalansaaren ja Nauvon esiopetusryhmien lapsimäärä vähenee. Esiopetus järjestetään 1.8.2026 alkaen Karusellen-päiväkodissa.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien alle kolmevuotiaiden lasten määrä on edelleen korkea. Lapsi voi aloittaa varhaiskasvatuksessa siinä kuussa, kun hän täyttää yhdeksän kuukautta. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että lapsi voi olla jopa vain juuri kahdeksan kuukautta täyttänyt aloittaessaan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuslain (2018/540) mukaan resursointi on sama yhdeksänkuuisen lapsen kohdalla kuin 2,5-vuotiaan lapsen kohdalla.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Varhaiskasvatus jatkaa panostamista laadukkaaseen, kestäväan ja luovaan toimintaan. Varhaiskasvatuksen toimintaa tehdään näkyväksi sekä sisäisesti että ulkoisesti. Vaikka osallistumisprosentti on korkea, syntyneiden lasten määrän väheneminen alkaa näkyä myös varhaiskasvatuksessa. Lapsimäärän väheneminen merkitsee sitä, että rakenteiden ja toiminnan sopeuttamiseksi tarvitaan toimenpiteitä.

Haasteet muodolliset kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön rekrytoinnissa tiettyihin tehtäviin tulevat edelleen olemaan suuria.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
0–6-vuotiaiden lasten määrä	768	731	752
Tehostetun, erityisen ja lapsikohtaisen tuen piirissä olevien lasten määrä	39	60	50
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä, %-osuus 1–6-vuotiaista			93 %
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä, %-osuus 0–6-vuotiaista	75%	83%	

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	97,6	126,0	124,1
Määräaikaiset	57,5	22,5	17,4
Henkilötyövuodet yhteensä	155,1	148,5	141,5

Kaupunkikehitys

Kaupunkikehitysosastoon kuuluvat yksiköt tekniikka ja kiinteistöt, kaavoitus, rakennus- ja ympäristöpalvelut, maankäyttö sekä vesihuolto.

Osaston tavoitteet

Kaupunkikehitysosasto on yleisen ympäristön ja rakennetun ympäristön osalta kaupungin kasvot ulospäin. Osaston tavoitteena on edistää kaupungin kehittymistä entistäkin vetovoimaisemmaksi, kestävämmäksi ja turvallisemmaksi paikaksi ihmisille asua, työskennellä ja oleskella. Tämä pitkäjänteinen työ on keskeinen osa kaupungin strategiaa, Kasvua, joka näkyy ja tuntuu.

Strateginen hanke	Tavoite	Mittari	Toimenpide
Paraisten keskustan tiivistäminen	Luodaan keskustaan uusia tontteja rivi- ja kerrostaloja sekä yritystoimintaa varten. Hankkeen tulee tukea Mereltä merelle -hanketta ja mahdollistaa hankkeen toteuttaminen.	50 000 m ² uutta kerrosalaa valtuustokaudella 2025–2029	Ydinkeskustan asemakaavoituksella luodaan mahdollisuuksia uudelle rakentamiselle ja tehokkaammalle maankäytölle. Olemassa oleva infrastruktuuri ja katuverkko otetaan huomioon suunnittelussa.
Maanhankinta ja maankäyttösopimukset	Kaupungilla on oltava maavarantoa, joka maankäytön suunnittelun kautta mahdollistaa kehityksen ja kasvun. Raakamaavaranto tulee valita niin, että se on tulevaisuuden kannalta strategisesti tärkeää ja linjassa kaupungin maapoliittisen ohjelman kanssa.	200 hehtaaria uutta raakamaata valtuustokaudella 2025–2029	Raakamaan hankinta maanomistajilta, jotka omistavat alueita strategisesti kiinnostavilta alueilta. Toissijaisesti kaupunki voi tehdä maankäyttösopimuksia yksityisten maanomistajien kanssa strategisesti kiinnostavien alueiden kehittämiseksi yhdessä.
Kaupungin rakennusmassan vähentäminen	Vähennetään kaupungin rakennusmassaa 30 prosentilla. Kaupungin omistamien rakennusten painopisteen tulee olla päiväkotij- ja koulurakennuksissa.	Kaupungin rakennusmassa pienenee 65 000 m ² :iin valtuustokaudella 2025–2029.	Rakennusten aktiivinen myynti ja purkaminen.

Osaston tuloslaskelma

Tuloslaskelma Kaupunkikehitys	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Myyntituotot	5 164 008	4 944 022	4 702 243	4 732 643	4 732 643	4 702 243	4 702 243
Maksutuotot	657 485	569 000	522 000	522 000	522 000	522 000	522 000
Tuet ja avustukset	77 318	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	18 223 685	18 063 980	14 904 691	15 571 549	15 571 549	15 574 302	15 574 302
Toimintatuotot	24 122 497	23 577 002	20 128 934	20 826 192	20 826 192	20 798 545	20 798 545
Henkilöstökulut	-5 771 479	-5 742 313	-5 615 985	-5 584 318	-5 584 318	-5 638 503	-5 693 236
Palvelujen ostot	-7 192 295	-6 908 505	-6 048 517	-6 221 967	-6 221 967	-6 206 967	-6 206 967
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 021 832	-4 832 541	-3 749 864	-3 928 964	-3 928 964	-3 913 564	-3 913 564
Avustukset	-255 000	-256 100	-256 100	-256 100	-256 100	-256 100	-256 100
Muut toimintakulut	-2 094 053	-1 978 602	-1 907 280	-1 913 280	-1 913 280	-1 913 280	-1 913 280
Toimintakulut	-19 334 659	-19 718 061	-17 577 746	-17 904 629	-17 904 629	-17 928 414	-17 983 147
Toimintakate	4 787 838	3 858 941	2 551 188	2 921 563	2 921 563	2 870 131	2 815 398

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	86,2	88,5	81,7
Määräaikaiset	15,9	4,7	7,7
Henkilötyövuodet yhteensä	102,1	93,2	89,4

Tekniikka ja kiinteistöt

Toiminta-alue

Tekniikka ja kiinteistöt -yksikön vastuulle ja tehtäviin kuuluvat yleiset viheralueet ja puistot, liikuntapaikkojen kunnossapito, Parfix, kadut ja yleiset alueet, vuokralaiturit ja vierasvenesatamien laiturit, venesulku, katuvalaistus, hulevesien hallinta ja uimarannat.

Kiinteistövastuuseen kuuluvat kaupungin omien rakennettujen kiinteistöjen ja niiden piha-alueiden hoito, kunnossapito ja korjaaminen sekä rakennuttajatoiminta. Kiinteistöt vastaa kaupungin kiinteistöinvestointihankkeiden projektinhallinnasta.

Vuodesta 2026 alkaen kaupungin omistama yhtiö vastaa yhtiölle siirretyistä sote-rakennuksista.

Tekniikka ja kiinteistöt	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	18 470 912	18 342 594	15 046 284	15 713 142	15 713 142	15 715 895	15 715 895
Toimintakulut	-13 037 691	-13 466 125	-11 501 406	-11 828 289	-11 828 289	-11 821 914	-11 846 178
Toimintakate	5 433 221	4 876 469	3 544 878	3 884 853	3 884 853	3 893 981	3 869 717

Toiminta 2026

Toimintaan sisältyy katujen ja liikennealueiden kunnossapito ja rakentaminen, katuvalaistus, hulevesi, satamat ja vesiväylät, venesulku, yleiset puisto- ja viheralueet, uimarannat sekä kentät ja liikuntapaikat. Jätehuolto sisältyy yksikön toimintaan siltä osin kuin tehtäviä ei ole siirretty Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle tai tehtävät eivät kuulu kaupungin valvontaviranomaiselle.

Yksikkö, joka on kaupungin kasvot ulospäin, toteuttaa suunnitelmia ja pitää kunnossa yleisiä alueita, jotka tuottavat kuntalaiselle ja kävijälle viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Toimintamme on harkittua ja suunnitelmallista ja se tukee kaupungin uutta strategiaa, *Kasvua, joka näkyy ja tuntuu*. Yhteistyötä yhdistysten, yksityishenkilöiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa jatketaan, jotta voimme tarjota toimintamme kautta mahdollisuuksia laadukkaisiin aktiviteetteihin ja palveluihin kaupungin yleisillä alueilla.

Kiinteistöhallinto keskittyy käyttökustannusten vähentämiseen sekä kiinteistöhuollon optimointiin ja ohjaamiseen, jotta resursseja käytetään tehokkaasti ja oikeita toimenpiteitä toteutetaan oikea-aikaisesti. Tavoitteena on vapauttaa resursseja tärkeiden kohteiden ja hankkeiden priorisoimiseksi myymällä tarpeettomia tai tehottomassa käytössä olevia kiinteistöjä. Kun rakennuksia omistetaan vähemmän, resurssit voidaan kohdentaa säilytettävien kiinteistöjen korjaamiseen ja parantamiseen.

Kaupungin kiinteistöjen siivouksen hoitavat pääasiassa ulkopuoliset palveluntarjoajat, ja tietyiltä osin kaupungin oma henkilöstö.

Yksikkö vastaa useista merkittävistä investoinneista vuonna 2026. Näitä ovat Malms skolan peruskorjaus, Koivuhaan päiväkodin laajennus, venesulun peruskorjaus ja uusiminen ja Vapparintien ja Pohjois-Keskustan (pelastuslaitos) asemakaavojen toteuttaminen.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Vuosina 2027–2028 palvelutaso on sopeutettava kunnan taloudellisiin edellytyksiin. Resurssien priorisointi ja kohdentaminen yksikön ydintoimintaan on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että resurssijamme käytetään vastuullisesti ja pitkäjänteisesti kestävällä tavalla. Tämä on ratkaisevan tärkeää, jotta kunnan omaisuutta voidaan hallinnoida niin, että se säilyy hyvässä kunnossa tuleville sukupolville.

Kasvu ja tulomuutto ovat äärimmäisen tärkeitä negatiivisen väestönkehityksen katkaisemiseksi. Tekniikka ja kiinteistöt -yksikölle tämä tarkoittaa keskustan tiivistämistä niin, että olemassa olevaa infrastruktuuria ja katuja hyödynnetään

tehokkaammin. Päiväkotij- ja koulurakennuksia on pidettävä kunnossa asianmukaisesti, jotta kaupunki voi tarjota terveellisiä ja toimivia opetustiloja.

Tärkeää on saada jatkettua positiivista kehitystä, joka alkoi vuonna 2023, kun katuverkon korjausvelka väheni ensimmäistä kertaa vuoden 2020 jälkeen. Tämän kehityksen ylläpitämiseksi saneeraustoimenpiteitä on punnittava huolellisesti. Tämä on suuri haaste, koska nykyiset määrärahat eivät riitä vastaamaan todelliseen saneeraustarpeeseen.

Suunnitelmakaudella tavoitteena on tehostaa kiinteistöjen käyttöä ja varmistaa tilojen sovittaminen toiminnan tarpeisiin. Korjauksia tehdään rakennustutkimuksista ja rakennusten luokituksesta laadittujen yksityiskohtaisten raporttien perusteella. Priorisoimalla toimenpiteet raporttien suositusten ja rakennusten kunnon mukaisesti pyritään pidentämään kiinteistöjen käyttöikää ja varmistamaan, että ne pysyvät toiminnallisina ja turvallisina.

Vuosina 2027–2028 kaupungin kiinteistömäärää on vähennettävä 20–25 prosentilla.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Yleiset kadut, km			98
Yleiset jalankulku- ja pyöräilyväylät, km			51,5
Yleiset puistot ja viheralueet sekä puistometsät, hehtaaria			324
Kaupungin kiinteistömäärä, m ² (pyöristetty tuhansiin)	94000	94000	74000

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	41,8	42,8	38,9
Määräaikaiset	6,3	3,4	5,4
Henkilötyövuodet yhteensä	48,1	46,2	44,3

Kaavoitus

Toiminta-alue

Kaavoitus vastaa kaavoitusasioista, alueellisesta edunvalvonnasta maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa sekä neuvonnasta, ohjauksesta ja asiakaspalvelusta kaava-, elinympäristö-, kaupunkikuva- ja rakennussuojeluasioissa. Yksikkö pyrkii muovaamaan ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävää ympäristöä tavoitteenaan tehdä kuntalaisten, yritysten ja muiden arjesta mahdollisimman hyvää, joustavaa ja kestävä. Yksikkö tarjoaa informaatiota, dataa, ideoita ja neuvontaa sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille. Toimintaan sisältyy edunvalvontatehtäviä.

Kaavoitus	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	62 367	42 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimintakulut	- 623 726	- 712 792	- 711 830	- 711 830	- 711 830	- 716 424	- 721 065
Toimintakate	- 561 359	- 670 792	- 696 830	- 696 830	- 696 830	- 701 424	- 706 065

Toiminta 2026

Vuoden 2026 aikana keskitytään Paraisten ydinkeskusta-alueen asemakaavamuutosten edistämiseen tiivistämällä kaupunkirakennetta olemassa olevan infrastruktuurin yhteyteen kaupunkikuvallisesti kestävällä tavalla. Pääasiallisesti pyritään edistämään ja lisäämään monimuotoista ja monipuolista asumista.

Kirkkosalmennrannan alueella vuonna 2025 aloitettiin ja hyväksyttiin asemakaavamuutos alueen kehittämiseksi pientalomaisesta asumisesta kerrostalovaltaisemmaksi alueeksi ja sitä jatketaan vuonna 2026 jäljellä olevilla viereisillä vielä rakentamattomilla alueilla.

Saaristotien uuden kiertoliittymän asemakaavamuutos on tarkoitus saada hyväksyttyä vuoden 2026 aikana. Sen seurauksena on syytä tarkastella kaupunkikehitystä laajalla ydinkeskusta-alueella.

Kaavamuutoksia ja uusia kaava-alueita varten varaudutaan riittävän aikaisin mutta silti oikea-aikaisesti teettämään riittävät selvitykset ja niihin varataan riittävästi varoja.

Paraisten ydinkeskustan kehittämisen lisäksi kaavoitus valvoo vuonna 2026 kuten aikaisemminkin kaupungin etuja elinvoimaan ja maankäyttöön liittyvissä asioissa alueellisella ja maakunnallisella tasolla sekä edistää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Kaupungin strategian mukaisen Paraisten ydinkeskustan Suntin varren kehittämishankkeen ”Mereltä merelle” lisäksi kaavoitus on avainroolissa Nauvon keskustan ”Satamasta satamaan” -hankkeen kehittämisessä vuoden 2026 aikana. Vuoden 2026 aikana laaditaan alustavia selvityksiä myöhemmin tapahtuvaa Kirjalan alueen ”Sillalta sillalle” kehittämistä varten.

Alueidenkäyttölain muutokset (1.1.2026 alkaen) sekä siirtyminen Ryhti-tietojärjestelmän käyttöönottoon aiheuttavat toimenpiteitä, koulutustarvetta ja uusiin ohjelmistoihin tutustumista sekä kokonaan uuteen järjestelmään siirtymisen vuoden 2028 loppuun mennessä.

Kaavoitusyksiköstä lupapalveluihin 1.1.2026 alkaen siirretty poikkeamislupavalmistelu ja päätäntävalta vapauttaa resursseja kaavoitukselle. Suurimman osan vuodesta 2025 kaavoitusyksikön vajeena ollut kaavoitusarkkitehdin virka täytetään vuoden 2026 alussa ja kaavoitusyksikkö on sen jälkeen entistä tehokkaampi.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Kaupungin strategian mukaiset yllä mainitut kehityshankkeet Mereltä merelle, Satamasta satamaan ja Sillalta sillalle jatkuvat vuoteen 2028 ja pidemmällekin. Kaavoituksen tehtävänä ja tavoitteena on myötävaikuttaa alueiden käyttöön ja rakentamiseen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä. Asukkaille, yrityksille ja palveluntuottajille halutaan luoda uusia mahdollisuuksia asettua niin saaristoon kuin olemassa olevan kaupunkirakenteen yhteyteen.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Uudet asemakaavat Paraisten keskustassa, kpl			3
Uutta kerrosalaa asumiseen ja liiketoimintaan, m ²			10000
Uudet kaavat Paraisten keskustan ulkopuolella, st.			3

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	5,8	6,0	6,0
Määräaikaiset	0,5	0,5	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	6,3	6,5	6,0

Rakennus- ja ympäristöpalvelut

Toiminta-alue

Rakennus- ja ympäristöpalvelujen vastuualueeseen sisältyvät rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaisasiat. Lisäksi huolehditaan muista tarvittavista tehtävistä hallintosäännön ja kaupungin strategian mukaisesti. Rakennus- ja ympäristöpalvelut toimii viranomaistyössään lupalautakunnan alaisuudessa. Lupalautakunta on myös kaupungin valvontaviranomainen.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta neuvoo, opastaa ja palvelee kaupunkilaisia ja rakentamisen ammattilaisia rakentamisasioissa. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, rakennettua ympäristöä ja vaatimusten täytymistä rakentamisessa käsittäen lupa-, valvonta- ja neuvontatehtävät. Tavoitteena on edistää laadukasta, elinkaareltaan pitkäikäistä ja energiatehokasta rakentamista.

Paraisten kaupungin rakennusvalvonta on asiakaslähtöinen, perinteistä rakennustekniikkaa arvostava ja nykyaikaa seuraava rakennusvalvonta, jolla on helposti lähestyttävä, teknisesti ammattitaitoinen henkilökunta. Toiminnassa keskitytään perustyöhön eli oikea-aikaiseen ja oikeanlaatuisen neuvontaan laadukkaan rakentamisen ja ympäristön turvaamiseksi.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu vastaa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen alaisesta viranomaistoiminnasta käsittäen lupa-, valvonta- ja neuvontatehtävät. Myös lausuntojen antaminen ympäristölainsäädännön mukaisissa asioissa on olennainen osa ympäristönsuojeluviranomaisen työtä. Ympäristönsuojelun tavoitteena on ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä edistää turvallisen ja terveellisen ympäristön toteuttamista osana kestävästä kaupunkikehitystä.

Rakennus- ja ympäristöpalvelut	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	563 548	424 000	424 000	424 000	424 000	424 000	424 000
Toimintakulut	-1 412 532	-1 363 706	-1 377 548	-1 377 548	-1 377 548	-1 387 509	-1 397 571
Toimintakate	- 848 983	- 939 706	- 953 548	- 953 548	- 953 548	- 963 509	- 973 571

Toiminta 2026

Rakennusvalvonta toimii lupalautakunnan alaisuudessa.

Rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025. Uusi laki on muuttanut ja muuttaa edelleen useita toimintoja rakennusvalvonnan toimintaympäristössä. Rakentamislaki muuttuu 1.1.2026 ja uusi alueidenkäyttölaki astuu voimaan 1.1.2026. Lakimuutos lisää muun muassa kustannuksia ohjelmiston muutoksen vuoksi, joka on pakko tehdä.

Ainakin seuraavat neljä vuotta ovat rinnakkain maankäyttö- ja rakennuslain mukaan käsitellyt hankkeet ja asiat ja uuden lain mukaiset asiat. Muutosaika tulee olemaan haastavaa.

Rakennusjärjestys on tullut voimaan heinäkuussa 2025, suunnitelma päivittämisestä 2026–2027.

Poikkeamisluvat tulevat siirtymään rakennusvalvontaan 2026, samalla siirtyy lupavalmistelijan tehtävä kaavoituksesta rakennusvalvontaan.

Suunnitelmat tulevat käsiteltäväksi suunnitelma- tai toteumamalleina 3D-kuvina tai koneluettavassa muodossa. Tiedot malleista tai tiedostoista siirretään käsin valtion rekisteriohjelmaan (Ryhti-hanke).

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Rakentamisluvat, kerrosneliöitä	17 268	20 000	20000
Rakentamisluvat, asuntoja		40	40
Rakentamisluvat, vapaa-ajanasuntoja		40	40
Ympäristölupa- ja maa-ainesten ottamislupahakemuksia koskevien päätösten tai lausuntojen määrä	18	12	12
Valvontatarkastusten määrä		100	100

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	12,2	14,0	13,5
Määräaikaiset	7,5	0,6	2,0
Henkilötyövuodet yhteensä	19,7	14,6	15,5

Maankäyttö

Toiminta-alue

Maankäytön yksikölle kuuluvat maapolitiikka, kaupungin rakentamattomien maa- ja vesialueiden hallinnointi, paikkatietotoiminta, mittaustoiminta ja kiinteistönmuodostus sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan hallinnolliset asiat ja henkilöstöasiat.

Maankäyttö	Tilinpäätös 2024	Muutettu TA 2025	Lautakunta 2026	Kaupunginjohtaja 2026	Kaupunginhallitus 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
Toimintatuotot	609 742	541 400	532 000	532 000	532 000	532 000	532 000
Toimintakulut	-1 149 298	-1 166 366	-1 073 230	-1 073 230	-1 073 230	-1 080 120	-1 087 080
Toimintakate	- 539 556	- 624 966	- 541 230	- 541 230	- 541 230	- 548 120	- 555 080

Toiminta 2026

Vuodeksi 2026 saadaan pienillä toimenpiteillä aikaan uusia tontteja Norrbyrinteen vastakaavoitetuille alueille ja osaan Isoniitty II:sta sekä pari tonttia Korppoon Kuggvikiin. Kaupungilla on tällä hetkellä myynnissä noin 27 tonttia Paraisten kunta-alueella, 14 tonttia Nauvossa, 5 tonttia Korppoossa ja 3 tonttia Houtskarissa. Parhaan yleiskuvan kaupungin myynnissä olevista tonteista saa Paraisten karttapalvelun kautta. Pientalomarkkinat eivät ole vetäneet vuonna 2025, mutta Paraistenväylän valmistuessa kysyntä luultavasti kasvaa.

Kaupunki ja vesihuoltolaitos vaihtoivat vuoden 2025 alussa korkeusjärjestelmän N2000:een. Muutos merkitsee sitä, että kaupungilla on koko alueella yhtenäinen korkeusjärjestelmä. Samassa yhteydessä hankitut uudet korkeuskäyrät kattavat lähes koko kunnan alueen. Rakentajat, suunnittelijat ja kaavoittajat voivat tilata korkeuskäyrät yhdessä pohjakartan kanssa ja siten saada hankkeisiinsa hyvän pohjakartan. Aineisto on edullista ja erittäin käyttökelpoinen vaihtoehto, jonka uskomme yhä useamman löytävän vuonna 2026.

Uusi rakentamislaki vuonna 2025 seisautti lupahakemusten jättämisen ja aiheutti vuoden alussa katkon vanhojen lupien myöntämiseen. Tämä notkahdus tasoittuu jonkin verran vuonna 2026, mutta maastomittausten ja karttapakettien tarve tulee pysyvästi olemaan vähäisempi kuin aikaisemmin. Pienempiin tuloihin ja pienempään työmäärään vastaamiseksi vuonna 2025 toteutettiin kokeilu, jossa yksikössä oli palkattuna kesätyöntekijä kiireisimpinä kuukausina toukokuussa, kesäkuussa ja elokuussa. Testijakson aikana todettiin, että maastomittaukset vähenivät ennustetusti ja yksi kesätyöntekijä oli riittävästi.

Kaupungin talousmetsiä hoitaa metsänhoitoyhdistys Eteläinen metsäreviiri, ja metsät ovat PEFC-sertifioituja. Viime vuosina metsistä on korjattu vähemmän puuta, ja kaupungin omistamiin metsäalueisiin kohdistuvia tulovaatimuksia on jatkuvasti laskettu. Tavoitteena on laskea niitä entisestään.

Maanvuokratulot tulevat olemaan korkeammat kuin vuonna 2025. Suurimpana syynä ovat uudet sopimukset. Vuoden 2025 aikana on myös päättynyt joitakin maanvuokrasopimuksia, jotka vähentävät kokonaissummaa. Maanvuokrasopimukset on sidottu kuluttajahintaindeksiin, mutta inflaatio on ollut vuonna 2025 lähellä nollaa.

Yksikkö panostaa näkyvyyteen liittymällä osaksi Turun karttapalvelua, joka kattaa suuren osan Turun seudusta. Yksikkö panostaa digitalisointiin ottamalla käyttöön laajennetut mahdollisuudet allekirjoittaa kaupunkirjoja ja maanvuokrasopimuksia sähköisesti, mikä säästää aikaa sekä henkilökunnalta että asiakkailta. Kaupunki ottaa käyttöön myös uudet sähköiset tonttivaraukset. Uusi palvelu toimii niin, että asiakas tekee vahvan tunnistautumisen ja tonttivarauksen suomi.fi-palvelujen kautta ja saa varausasiakirjansa takaisin saman palvelun kautta. Kaupunkikehitys panostaa pilvipalveluun uuden palvelimen ostamisen sijaan, ja pilvipalveluntarjoaja vastaa tietokantojen tietoturvasta ja varmuuskopioinnista.

Investoinnit maa- ja vesialueisiin. Maapoliittisen ohjelman mukaan ensisijaiset maanhankinta-alueet ovat Paraisten keskusta, Kirjalansaari ja Nauvo. Täydennysalueita ovat Korppoon, Houtskar ja Iniön keskusta-alueet. Maankäyttö on vuonna 2025 tehnyt selvityksen kaupungin rakentamattomista kaavatonteista, ja osana maanhankintastrategiaa vuonna 2026 pyritään hankkimaan yksityisiä kaavatontteja eri kaupunginosista. Hankkimalla ja aktivoimalla

rakentamattomia tontteja voidaan hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria ja saada nostetta kyseisille asuinalueille.

Tulevaisuusanalyysi 2027–2028

Yksikkö tulee jatkossakin painottamaan voimakkaasti toiminnan digitalisointia ja tehostamista saadakseen selkeitä ja tehokkaita palveluja loppuasiakkaalle.

Maanhankinnassa panostetaan raakamaan hankintaan Paraistenväylän tuoman tulevan kasvun tukemiseksi. Kaupungilla on myynnissä noin 50 tonttia, joista noin 30 sijaitsee Paraisten kunta-alueella. Tämä määrä voi nopeasti käydä liian pieneksi, kun kysyntä kasvaa ja kun uusien alueiden toteuttaminen vie aikaa.

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Luovutetut pientalo-, rivitalo- ja kerrostalotontit	12	15	15
Rakennuspaikkojen paalutukset ja sijaintikatselmukset	67+345	50+125	50+125
Tonttijaot	4	5	5

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	13,0	12,3	10,9
Määräaikaiset	1,1	0,3	0,3
Henkilötyövuodet yhteensä	14,1	12,5	11,1

Tunnusluku	2024	TA2025	TA2026
Vesijohtoverkosto, km			142
Viemäriverkosto, km			140
Vesilaitokset, määrä			6
Jätevedenpuhdistamot, määrä			4
Toiminta-alueet, hyväksytyt	Paraisten keskusta, Ersby, Nauvon keskusta, Korppoon keskusta	Paraisten keskusta, Ersby, Nauvon keskusta, Korppoon keskusta	Paraisten keskusta, Ersby, Nauvon keskusta, Korppoon keskusta
Asiakasmäärä, kiinteistöjä			2920
Liittymätiheys, asiakkaita/km			20,7

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TA2026
Vakituiset	13,4	13,4	12,5
Määräaikaiset	0,5	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	13,9	13,4	12,5

TASEYKSIKKÖ VESIHUOLTO

TASEYKSIKKÖ VESIHUOLLON TULOSLASKELMA

	Tilinpäätös 2024	Muutettu talousarvio 2025	Talousarvio 2026
Liikevaihto	3 114 771	3 065 508	2 888 050
Liiketoiminnan muut tuotot	1 301 156	1 161 500	1 223 600
Aineet ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-746 841	-795 500	-752 600
Palvelujen ostot	-871 114	-790 264	-729 032
Muut toimintakulut	-559 198	-556 792	-560 374
Aineet ja palvelut	-2 177 152	-2 142 556	-2 042 006
Henkilöstökulut	-934 259	-866 516	-871 726
Poistot			
Suunnitelman mukaiset poistot	-867 348	-909 958	-956 047
Poistot	-867 348	-909 958	-956 047
LIIKEVOITTO	437 168	307 978	241 871
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muille maksetut korkokulut	-94 135	-140 000	-120 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-94 135	-140 000	-120 000
Poistoerojen lisäys/vähennys	2 860	2 860	2 860
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	345 893	170 838	124 731

TASEYKSIKKÖ VESIHUOLLON TASE

VASTAAVAA	Tilinpäätös 2024	Muutettu talousarvio 2025	Talousarvio 2026
PYSYVÄT VASTAAVAT			
AINEELLISET HYÖDYKKEET	12 976 466	15 133 545	14 727 498
Maa- ja vesialueet	169 547	165 289	165 289
Rakennukset	2 133 908	1 591 573	1 371 609
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 269 017	13 142 811	13 024 102
Koneet ja kalusto	37 444	78 872	66 498
Keskeneräiset hankkeet	366 550	155 000	100 000
VAIHTO-OMAISUUS			
LYHYTAIKAISET SAAMISET	898 999	800 000	865 000
Myyntisaamiset	884 045	800 000	850 000
Siirtosaamiset	14 954	0	15 000
VASTAAVAA	13 875 465	15 933 545	15 592 498
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	9 829 676	10 000 514	10 125 245
Jäännöspääoma	11 082 786	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 599 004	-1 253 111	-1 082 273
Tilikauden yli- / alijäämä	345 893	170 838	124 731
POISTOERO	42 572	39 712	36 852
VIERAS PÄÄOMA			
PITKÄAIKAINEN	3 126 921	5 263 320	4 590 402
Pitkäaikainen laina (sisäinen täsmäytyserä)	3 054 279	5 190 677	4 517 759
Liittymismaksut	72 643	72 643	72 643
LYHYTAIKAINEN	876 295	630 000	840 000
Ostovelat	725 781	500 000	700 000
Siirtovelat	150 515	130 000	140 000
VASTATTAVAA	13 875 465	15 933 545	15 592 498

TASEYKSIKKÖ VESIHUOLLON RAHOITUSLASKELMA

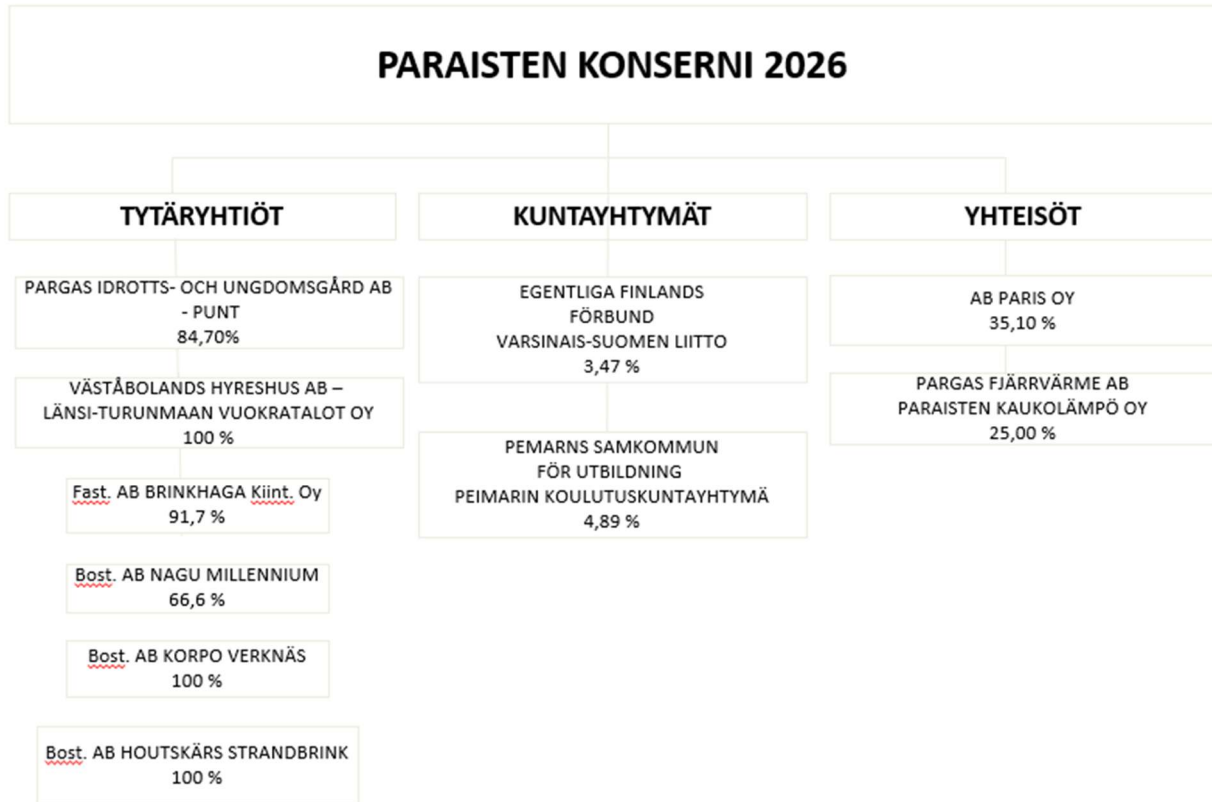
	Tilinpäätös 2024	Muutettu talousarvio 2025	Talousarvio 2026
Tulorahoitus			
Liikelylijäämä (-alijäämä)	437 168	307 978	241 871
Poistot ja arvonalentumiset	867 348	909 958	956 047
Rahoitustuotot ja -kulut	-94 135	-140 000	-120 000
	1 210 381	1 077 936	1 077 918
Investoinnit			
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 447 135	-1 810 000	-550 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0
	-1 447 135	-1 810 000	-550 000
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	-236 754	-732 064	527 918
Rahoitustoiminta			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 228	752 064	-672 918
	3 228	752 064	-672 918
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-11 657	0	-65 000
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	245 184	-20 000	210 000
	233 526	-20 000	145 000
Rahoitustoiminta netto	236 754	732 064	-527 918

INVESTOINTIEN TALOUSARVIO

		Kustannusarvio	Talousarvio 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
110	Maa- ja vesialueet				
4013	Vapparintie / koulutusrakennusten purkaminen				
Menot		-400 000	-400 000	0	0
7200	Maa- ja vesialueiden osto				
Menot		-1 290 000	-250 000	-250 000	-250 000
	Raakamaan hankinta tuleviin kehittämis- ja suunnittelutarpeisiin.				
7201	Maa- ja vesialueiden myynti				
Tulot		404 000	100 000	100 000	100 000
110	Maa- ja vesialueet yhteensä				
Menot		-1 690 000	-650 000	-250 000	-250 000
Tulot		404 000	100 000	100 000	100 000
Netto		-1 286 000	-550 000	-150 000	-150 000
111	Rakennukset				
5323	Malms skola				
Menot		-10 300 000	-4 400 000	-3 000 000	0
	Malms skolan peruskorjaus kaupunginhallituksen 14.4.2025 §:ssä 85 tekemän päätöksen mukaisesti. Peruskorjaus valmistuu vuonna 2027 ja hankkeen kokonaisbudjetti on noin 10,3 miljoonaa euroa.				
5351	Koivuhaan päiväkot				
Menot		-1 600 000	-1 100 000	0	0
	Koivuhaan päiväkodin laajennus noin 450 neliömetrillä. Hankkeeseen sisältyvät myös liikennetkaisu päiväkodin yhteydessä turvallisuuden ja saavutettavuuden lisäämiseksi. Hanke toteutetaan vuosina 2025–2026 yhteensä 1,6 miljoonan euron budjetilla.				
111	Rakennukset yhteensä				
Menot		-11 900 000	-5 500 000	-3 000 000	0
Tulot		0	0	0	0
Netto		-11 900 000	-5 500 000	-3 000 000	0
113	Kiinteät rakenteet ja laitteet				
7408	Hulevesijohtojen saneeraus				
Menot		-250 000	-50 000	-50 000	-50 000
	Olemassa olevan hulevesijärjestelmän laajennus ja saneeraus viemärijärjestelmän hulevesivuotojen vähentämiseksi ja hulevesijärjestelmän käyttövarmuuden parantamiseksi.				
7477	Sulku / peruskorjaus				
Menot		-650 000	-200 000	0	0
	1960-luvulla rakennetun sulun peruskorjaus. Hanke aloitettiin syksyllä 2025 ja se toteutetaan yhdessä Marikarin sillasta vastaavan ELY-keskuksen kanssa. Kokonaisbudjetti on noin 0,7 miljoonaa euroa. Hanke valmistuu urakkasopimuksen mukaan vuonna 2026.				

		Kustannusarvio	Talousarvio 2026	Suunnitelma 2027	Suunnitelma 2028
7478	Vapparintie / liikekortteli				
Menot		-1 930 000	-1 000 000	-500 000	0
	Vapparintie 4:n asemakaavan toteuttaminen. Asemakaava hyväksyttiin 22.9.2025. Hankkeeseen sisältyy liikennejärjestelyjä eli kiertoliittymän, jalankulku- ja pyöräilyväylien sekä vesi-, viemäri- ja hulevesijärjestelmien rakentaminen. Katu- ja infrasuunnitelmat tehdään vuosina 2025 ja 2026 ja hanke toteutetaan vuosina 2026–2027.				
7480	Paloaseman kortteli				
Menot		-1 300 000	-800 000	-400 000	0
	Valtuuston 22.9.2025 hyväksymän Pohjoisen-Keskustan asemakaavan toteuttaminen. Hankkeeseen sisältyy yleisen kadun, jalankulku- ja pyöräilyväylien sekä vesi-, viemäri- ja hulevesijärjestelmien rakentaminen. Katu- ja infrasuunnitelmat valmistuvat vuonna 2025 ja asemakaavan toteuttaminen tapahtuu vuosina 2026–2027.				
7701	Vesi- ja viemärijohtojen saneeraus				
Menot		-750 000	-250 000	-250 000	-250 000
	Olemassa olevan vesi- ja viemäriverkoston saneeraus vuotojen vähentämiseksi ja käyttövarmuuden parantamiseksi.				
113	Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä				
Menot		-4 880 000	-2 300 000	-1 200 000	-300 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-4 880 000	-2 300 000	-1 200 000	-300 000
116	Koneet ja kalusto				
5352	Malms skolan ja Koivuhaan päiväkodin kalusto				
Menot		-350 000	-290 000	0	0
5354	Malms skolan IT-kalusto				
Menot		-43 000	-43 000	0	0
116	Koneet ja kalusto yhteensä				
Menot		-393 000	-333 000	0	0
Tulot		0	0	0	0
Netto		-393 000	-333 000	0	0
Investoinnit yhteensä					
Menot		-18 863 000	-8 783 000	-4 450 000	-550 000
Tulot		404 000	100 000	100 000	100 000
Netto		-18 459 000	-8 683 000	-4 350 000	-450 000

PARAISTEN KAUPUNGIN KONSERNI

Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy

Toiminta

Yhtiö pyrkii tukemaan ja kehittämään liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksia Paraisilla eikä sen tavoitteena ole tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen. Yhtiö toteuttaa pyrkimyksiään hallinnoimalla urheilu-, nuoriso- ja kulttuuritaloa ja vuokraamalla talosta tiloja korvausta vastaan. PUNT:ssa käy vuosittain noin 50 000 kävijää.

Tuloslaskelma	Toteuma 2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto	229 193,35	337 000	335 000
Liiketoiminnan muut tuotot	45 000	45 000	45 000
Kulut (materiaali- ja henkilöstökulut)	26 068,83	23 000	28 000
Poistot	180 075,74	178 000	170 000
Liiketoiminnan muut kulut	228 004,72	233 500	228 000
Liikevoitto/-tappio	-193 272,30	- 109 000	-92 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-55 612,57	- 124 500	-121 000
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot			

Tunnusluku	Toteuma 2024	TA2025	TA2026
Omavaraisuusaste, %	66,4	70,9	65,0
Investoinnit, €	1 139 575	0	0
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	652,2	441,7	403,0
Yrityskohtainen tunnusluku: Kävijämäärä	85 000	92 000	95 000

Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy

Toiminta

Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy:n tarkoituksena on omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia, hankkia ja omistaa kiinteistöjen ja huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita ja vuokrata asuntoja asunnontarvitsijoille asuntotarpeen tyydyttämiseksi Paraisten kaupungin eri kunta-alueilla.

Tuloslaskelma	Toteuma 2024	TA2025	TA2026
Liikevaihto	759 570	727 331	714 255
Liiketoiminnan muut tuotot			
Kulut (materiaali- ja henkilöstökulut)	656 769	621 419	612 000
Poistot	65 885	70 163	69 225
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikevoitto/-tappio	36 916	35 749	33 000
Rahoitustuotot ja -kulut	28 655	34 390	33 000
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot			

Tunnusluku	Toteuma 2024	TA2025	TA2026
Omavaraisuusaste, %	75	75	75
Investoinnit, €	182 818	0	0
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	166	166	166
Yrityskohtainen tunnusluku: Omavaraisuusaste	75	75	75